

EL QUINZE

de **Público**

La caída
libre de
Ciudadanos
cuestiona
su futuro
político
P4

Aragonès enfila el complex camí cap a la presidència

El candidat d'ERC se sotmetrà aquest divendres al ple d'investidura del Parlament de Catalunya

La CUP hi votarà a favor, però si no hi ha acord 'in extremis' amb Junts no hi haurà la majoria necessària **PÀGINA 2**

Catalunya, ¿a las puertas de la cuarta ola?

Crecen los contagios pero se mantiene, por ahora, la movilidad prevista **P6**

LAURA FIGUEROA-ACN

Desamor pandèmic

Mireia Boya
Ambientòloga

Optimismo en las casas rurales en Semana Santa

En el interior prevén un 80% de ocupación, pero en la costa se encomiendan al verano **P8**

Clam perquè la llei trans surti del bloqueig

Dones amb trajectòria política i activista valoren les pugnes entre PSOE i Podem **P14**

“Soc una
noia de poble.
Això de ser
escriptora
em semblava
una cosa d'un
altre món”

Entrevista a Maria Barbal
Espectora i Premi d'Honor
de les Lletres Catalanes

PÀGINA 24

MONTSE GIRALT

Una complexa investidura per Aragonès s'obre pas al Parlament

Pere Aragonès se sotmetrà aquest divendres al ple d'investidura del Parlament, en què, si no hi ha un acord 'in extremis' amb Junts, no aconseguiria la majoria absoluta necessària, i caldria una segona votació dimarts. Les assemblees de la CUP ratifiquen l'acord amb ERC

La presidenta del Parlament de Catalunya, Laura Borràs, al despatx d'audiències el 24 de març passat.

Ferran Espada
BARCELONA

El coordinador nacional d'Esquerra Republicana de Catalunya, Pere Aragonès, enfilà aquest divendres el camí cap a la presidència de la Generalitat sotmetent-se a la sessió plenària d'investidura convocada per la presidenta del Parlament, Laura Borràs, a les deu del matí. Borràs va designar dimecres el dirigent republicà com a candidat a la presidència després de concloure la ronda de contactes amb tots els grups parlamentaris de la recentment constituïda tretzena legislatura. "He constatat que el candidat amb més possibilitats de resultar investit és Pere Aragonès", va afirmar la presidenta del Parlament. Però que sigui el diputat amb més possibilitats no vol dir que ja tingui tots els suports necessaris —que en aquesta primera votació de divendres són 68 diputats o més, ja que es requereix majoria absoluta—. Una majoria que només pot aconseguir amb el vot favorable de Junts i la CUP sumats als del seu propi grup d'ERC. Però en el moment de tancar aquesta edició —dijous a la tarda continuaven els contactes entre els partits independentistes— no s'havia assolit l'acord amb Junts per aconseguir els vots favorables necessaris.

Així doncs, aquest divendres comença un complex camí per fer que Pere Aragonès sigui elegit president de la Generalitat, sis mesos després que hagi hagut d'exercir

El vicepresident Pere Aragonès i el secretari general de JxCat, Jordi Sànchez.

Aragonès afronta divendres la sessió d'investidura al Parlament

En cas de fracàs, dimarts vinent es farà la segona, que només requereix majoria simple

aquestes funcions de forma provisional com a vicepresident després de la inhabilitació del president Quim Torra. El que no queda clar és quan es culminarà. De moment, les bases de la CUP han donat llum verda a l'acord assolit pels seus negociadors amb els republicans per fer possible la investidura. El sí s'ha imposat de manera àmplia amb

564 vots a favor (59,31%), per 367 en contra (38,59%) i 20 vots en blanc (2,10%). Tot i aquesta majoria favorable, la militància considera que l'acord no és suficient i ha reclamat, en el segon punt de la votació, que s'intenti millorar el pacte. Un text de 16 pàgines que inclou des de l'impuls d'una banca pública a partir de l'ICF fins que Aragonès se sotmeti a una qüestió de confiança a mig mandat, passant per la reforma del model policial o compromisos per facilitar l'accés a l'habitatge o respecte al pla de rescat social de la crisi. Però, en canvi, des de Junts encara es llançava aquest dijous la idea que l'acord era molt difícil d'assolir abans de l'inici del debat d'investidura. Sense un acord *in extremis* en les últimes hores abans del ple —que en el moment de tancar aquesta edició no s'havia produït— Junts no ha previst el vot afirmatiu.

Tot i que s'avaluen totes les opcions, en el moment de tancar aquesta edició l'executiva de Junts estava reunida decidint el

BERNAT VILARÓ-ACN

seu vot. L'opció més factible segons fonts del partit seria l'abstenció. Tant en aquest cas com amb un *no* de Junts a la investidura es forçaria la segona votació reglamentària del ple d'investidura, prevista per a dimarts vinent. Llavors Aragonès només necessitaria la majoria simple, és a dir, més vots favorables que contraris. Però tenint en compte que totes les forces no independentistes han anunciat el seu *no*, al cap de llista d'Esquerra li caldrà un mínim de 62 vots –PSC, En Comú Podem, Vox, PP i Cs en sumarien 61–. En aquest cas li valdria una abstenció de la CUP, però no de Junts, partit que tindria a les seves mans provocar el fracàs definitiu de la investidura, i aquest cop s'obriria un termini de dos mesos per tornar-ho a intentar abans de la convocatòria automàtica de la repetició electoral. Amb tot plegat, la investidura d'Aragonès arriba envoltada d'una gran incertesa.

Tot i que el candidat del PSC, Salvador Illa, continua reclamant la seva opció a ser

investit apel·lant al fet que va ser el més votat, Aragonès és l'únic candidat amb capacitat per accedir a la presidència gràcies a la majoria absoluta aconseguida per l'independentisme, que va obtenir el 52% dels sufragis en les eleccions del 14 de febrer. Entre ERC, Junts i la CUP sumen 74 diputats, una majoria absoluta amb escreix. Però les negociacions desenvolupades des de fa més d'un mes no han estat fàcils, especialment amb Junts. Les divergències es mantenen enquistades, sobretot en quatre aspectes essencials: quin ha de ser el paper del Consell per la República que presideix Carles Puigdemont en el futur, el full de ruta de l'independentisme i la relació amb el Govern espanyol, la gestió dels fons europeus per la reconstrucció després de la crisi de la covid, i finalment la distribució de les àrees del Govern i altres organismes vinculats a la Generalitat.

Un dels principals esculls és el del Consell per la República. Hi ha acord que cal

Les negociacions entre ERC i Junts s'encallen en temes com el paper del Consell per la República

Les assemblees de la CUP ratifiquen l'acord amb ERC per a la investidura d'Aragonès

un ens transversal del conjunt de l'independentisme per definir les línies estratègiques del moviment amb unitat d'acció. Però mentre Junts vol que aquesta direcció emani del Consell per la República sota presidència de Puigdemont, ERC i una part de la CUP consideren que cal un nou ens que sigui més representatiu del resultat electoral. En síntesi, fonts d'ERC identifiquen que l'escull de les negociacions amb Junts és acordar el rol que ha de tenir Puigdemont a partir d'ara, després d'haver-se presentat com a cap de llista per Barcelona i haver quedat tercer.

Quant al full de ruta independentista, en paraules del secretari general de Junts, Jordi Sánchez, "cal un acord de legislatura sòlid". Això inclou un calendari i una posició conjunta respecte a la taula de diàleg, que des de Junts es voldria "de negociació". Sánchez assegura que el veto a la tramitació de la llei d'amnistia que el PSOE ha articulat al Congrés amb Vox i el PP indica la nul·la voluntat de diàleg del Govern espanyol. Tot i que des de Junts s'està disposat a donar un marge de temps a la taula, les diferències amb ERC estan en la línia a seguir en cas que el PSOE es mantingui enrocant en el rebuig a tota fórmula d'autodeterminació i de solució per als represaliats. Mentre que Junts apunta a l'aixecament de la Declaració Unilateral d'Independència, els republicans ho consideren "temerari" sense els "suports nacionals i internacionals" suficients, i advoquen per un nou "embat democràtic" amb l'Estat que podria fonamentar-se en un altre referèndum.

Finalment, en el terreny de la gestió destaca la discrepància sobre com es vehicularan els fons europeus per la reconstrucció aplicats als programes Next Generation. Junts voldria gestionar aquests recursos des de la conselleria d'Economia, que reclamen, i que molt probablement dirigirà Elsa Artadi. Aragonès voldria, en canvi, que els recursos europeus es gestionin des d'un comissionat directament lligat a la seva presidència.

La investidura s'obre pas, doncs, al Parlament, tot i que envoltada d'incertesa i complexitat. Aragonès entoma el repte i assegura que "és més urgent que mai formar un Govern de transformació per

afrontar amb fermesa i valentia el rescat social, la recuperació econòmica i la sortida democràtica al conflicte amb l'Estat, basada en l'amnistia i l'autodeterminació". I des d'ERC, la secretària general adjunta, Marta Vilalta, reclamava l'acord: "És possible aquest divendres". Però des de Junts, la portaveu parlamentària Gemma Geis assegurava: "No ens tanquem que [l'acord] pugui ser d'aquí pocs dies, però tampoc que pugui ser d'aquí una o dues setmanes, o les que siguin. El que volem és assegurar el resultat final". Perquè, això sí, des de Junts s'envia el missatge que la investidura d'Aragonès es produirà i el secretari general Jordi Sánchez tanca la porta a una repetició electoral: "Junts no especularà amb noves eleccions", va dir en la seva conferència política de dimecres. El que falta per saber és si la presidència del primer president de la Generalitat d'ERC des de la República arribarà aquest divendres, dimarts vinent, o en un període de temps més llarg que ens podria portar fins al 30 de maig. La urgència que planteja la greu crisi sanitària i econòmica que travessa Catalunya per la pandèmia serà una pressió afegida per no demorar l'acord més enllà del que calgui, argument que porta Esquerra Republicana a exigir una investidura ràpida.

Esquerra reclama no dilatar la investidura per les urgències de la crisi sanitària i econòmica

Llevat d'un acord 'in extremis', no assolirà la majoria absoluta necessària

ROSER GAMONAL/CUP-ACN

Riera, Reguant (CUP) i Aragonès (ERC).

La caída libre de Ciudadanos cuestiona su futuro político

La formación españolista y neoliberal ha pasado de ser la más votada en Catalunya a quedarse con seis escaños. Analizamos la debacle del partido liderado por Inés Arrimadas, que se enfrenta a su mayor crisis

Paula Ericsson
BARCELONA

Ciudadanos, el partido españolista nacido en Catalunya en 2006, llegó a ser la formación más votada en las elecciones al Parlament de 2017 –sumando 36 diputados– y consiguió 57 escaños en el Congreso en abril de 2019. Después de este éxito efímero, se enfrenta a su mayor crisis: ahora solo le quedan seis representantes en el Parlament y 9 de los 10 diputados que obtuvo en el Congreso. Además, ha fracasado su moción de censura contra el PP en Murcia –con quien gobernaba– y el movimiento ha acelerado la fuga de dirigentes. Si antes de las elecciones catalanas Lorena Roldán dejó el partido liderado por Inés Arrimadas para pasarse al PP, ahora lo ha hecho el exsecretario de organización Fran Hervías –también catalán–, acusado de convencer a los tráfugas de Cs para que fracasara la moción de censura Murcia. Toni Cantó, hasta ahora su líder en el País Valencià, ha fichado por el PP madrileño de Díaz Ayuso. Con este escenario, ¿qué futuro le espera a Cs?

El inicio y la ascensión

El nacimiento de Ciudadanos-Partido de la Ciudadanía se empezó a gestar años antes de su congreso constituyente, en julio de 2006, en el Hotel Campus de Bellaterra, en el que Albert Rivera fue elegido presidente por orden alfabético. A embriones neoespañolistas como el Manifiesto de los 2.300, el Foro Babel, Convivencia Cívica Catalana o

La líder de Cs, Inés Arrimadas, acompañada de miembros de la ejecutiva del partido el pasado 15 de marzo.

“Rivera buscó solo el electorado de la derecha, y le salió Vox, más de derechas”

“La decisión de Rivera de querer ocupar el espacio del PP ha perjudicado la estrategia del partido”

“Rivera es un animal político que ha tenido un final desastroso, pero es el que montó el partido”

Iniciativa No Nacionalista (INN), se unen pretendidos intelectuales como Arcadi Espada, Albert Boadella, Ivan Tubau, Francesc de Carreras o Félix de Azúa, que elaboran el Manifiesto del Taxidermista –nombre del bar donde se reunían–, que sería la raíz fundacional del partido. Una vez formado y tras lograr tres diputados en el Parlament en 2006, donde una de sus principales batallas era cargar contra la inmersión lingüística, el partido de Rivera fue creciendo cuando el Procés ganó fuerza, hasta llegar a su techo más alto entre 2017 y 2019.

“Ciudadanos supo estar en el sitio adecuado en el momento adecuado”, comenta Francesc Miralles, coautor de *De Ciutadans a Ciudadanos. La otra cara del neoliberalismo* (Foca, 2015). “En el momento en el que UPyD sube y parece que se les va a comer, en 2012 quien está en primera línea

de fuego contra los independentistas son ellos”, añade Miralles. Este éxito se entiende mejor con Rivera, un joven ambicioso formado en Esade y extrabajador de La Caixa con un pasado en el PP que intentó ocultar. “Rivera es un animal político que ha tenido un final desastroso, pero es el que realmente montó el partido”, comenta uno de los fundadores de la formación neoliberal. Con una retórica durísima contra el independentismo, consiguen nueve diputados en 2012, 25 en 2015 con Arrimadas ya encabezando la lista y 36 en 2017; mientras que Rivera llegó a 57 escaños en el Congreso en abril de 2019. Una época dorada muy efímera.

Prensa y poderes económicos

¿Y cómo consigue una formación tan joven tanto crecimiento? Más que el poder eco-

El exsecretario de organización de Ciudadanos, Fran Hervías, en un acto del partido.

nómico en sí, para Miralles lo que lo catapulta son las influencias que mueven tanto en el poder económico como en el mediático. De hecho, en 2015, un par de encuestas del Grupo Prisa muestran que son los únicos que generan una tendencia ascendente. “No es tanto el dinero, sino cómo los medios afines y su espacio les dan toda la cobertura, les hacen de padrinos”, explica Miralles. “Zaplana, que era el consejero de Telefónica, y José Bono [exministro del PSOE], fueron los padrinos de Rivera”, rememora, apuntando que aparecen juntos en el madrileño Club Siglo XXI. Además, tuvo el beneplácito de los expresidentes José María Aznar y Felipe González, pero también el apoyo de varios lobbies económicos del Estado, como Fedea.

Cuando Cs se expande hacia España, la función del partido se divide: mientras que en Catalunya se presenta como el enemigo principal del independentismo, en el resto del Estado se convierte en un partido “bisagra”. Por otro lado, tanto Miralles como la citada fuente de Cs coinciden en que la base de votantes en Catalunya es más de centroizquierda, mientras que en España el electorado va más hacia la derecha. De hecho, durante la legislatura de 2016 hasta 2019, Cs votó en 240 ocasiones –el 75,2% de votaciones en el Congreso– lo mismo que el PP, según recogió *Crític*.

El error de Rivera

“Esto ha precipitado el final: Rivera buscó solo el electorado de la derecha, pero entonces le sale uno que es más españolista y

más de derechas, que es Vox”, reniega uno de los fundadores del partido. “La decisión de Rivera de querer ocupar el espacio político del PP ha perjudicado la estrategia del partido”, protesta el exdiputado en el Parlament Antonio Espinosa, ahora portavoz de Renovadores Cs, una corriente crítica de la formación.

De hecho, en las elecciones del 28 de abril de 2019, Rivera saca muy buenos resultados en el Estado, y podrían haber pactado con el PSOE para formar gobierno, pero le puede la ambición. “Tres o cuatro días antes de las elecciones de noviembre de 2019, hicimos una comida en la que Ri-

Entre 2016 y 2019, Cs votó lo mismo que el PP en el grueso de votaciones del Congreso

Sobre Murcia: “Si quieres denunciar la corrupción, dejas el Gobierno y te vas al juez”

“El partido ha dicho ‘no’ al independentismo sin dar un proyecto político a Catalunya”

vera dice que ser el partido bisagra de España no ha servido de nada, que lo que se tiene que hacer es ser el partido mayoritario”, recuerda el fundador. “Este cálculo no le salió bien. Pasó de 57 diputados a 10. Probablemente parte de estos 57 diputados salieron de un público que votó posteriormente a Vox, porque, puestos a ver cuál era más auténtico, lo es más Vox”, reconoce la citada fuente.

Con estos pésimos resultados, el apoyo mediático cayó en picado, Rivera dimitió de inmediato y Arrimadas cogió el relevo. Miralles considera que el partido de extrema derecha “les ha devorado por la dinámica que ellos mismos iniciaron en 2017”. “La cuestión de Catalunya ya es de Vox, como ha pasado en las elecciones catalanas”, apunta.

El fracaso de Murcia

Si el partido ya estaba de capa caída, este 2021 ha sido aún peor para los liberales. Los de Arrimadas intentaron hacer una moción de censura al PP en Murcia junto al PSOE, cuando ellos formaban parte del Gobierno. “Ha sido infumable. ¿Tú formas parte de un Gobierno y le montas una moción de censura sin avisar y sin discutir antes? Si quieres denunciar la corrupción, dejas el Gobierno, te vas al juez y denuncias al fiscal. Pero no montas una moción de censura. No es un partido fiable, y la gestión posterior ha sido mala también”, denuncia uno de los fundadores del partido. “No han tenido cálculo y han perdido la moción de censura que ellos mismos han pregonado”, se queja Espinosa. Tras el anuncio de la moción, la presidenta madrileña, Isabel Díaz Ayuso, convocó elecciones y cesó a todos los consejeros de Cs, con quién compartía ejecutivo.

La caída en Catalunya

Ciudadanos ha pasado de ser el partido más votado y líder de la oposición con 36 escaños en Catalunya, a quedarse con solo seis diputados este 2021. “Ciudadanos da mucho la culpa a que Inés Arrimadas se fuera a Madrid, pero yo creo que el fallo desde 2017 hasta ahora ha sido que el partido ha dicho no al independentismo sin ofrecer un proyecto político a Catalunya”, opina el fundador del partido.

Antonio Espinosa, quien sí que opina que fue un error que Arrimadas se fuera a Madrid, considera que se debería haber cambiado la actitud a partir de 2017. “Nos instalamos en ser un partido de la oposición, en algún caso hasta de bronca”, reconoce el exdiputado. Es por eso, además de por el “inmovilismo” que considera que se ha instalado en el partido, que Renovadores Cs pide que convoque una asamblea extraordinaria para que “se haga un cambio en las personas y en los liderazgos, y también en la organización, que define como “excesivamente vertical”.

¿Posible absorción por el Partido Popular?

A este panorama se le suma la fuga de dirigentes hacia el Partido Popular. Una es Lorena Roldán, actual diputada del PP en el Parlament. Se fue después de ser defenestrada y relevada por Carlos Carrizosa como candidata en las elecciones catalanas pese a ganar las primarias. Al exsecretario de organización Fran Hervías, hombre de confianza de Rivera que ha fichado por los populares, se le atribuye que ha convencido a los tráfugas del partido para que fracasara la moción en Murcia. También ha habido acercamientos entre Rivera y el PP: el partido ha contratado a su bufete. Ahora bien, Carrizosa niega la posibilidad de que el fundador de Cs esté detrás de la posible disolución del partido o su absorción. “El problema de Ciudadanos no vendrá por la absorción del PP: si no tomamos las medidas adecuadas, desapareceremos porque el electorado acabará por no confiar en nosotros”, dice Antonio Espinosa. “Puede extinguirse como se apagó UPyD, o se puede integrar a otro partido. Pero entonces ya no será Ciudadanos”, concluye uno de los fundadores.

La Semana Santa llega con la cuarta ola a las puertas

Catalunya acumula varios días de crecimiento de los contagios, pero mantiene la movilidad prevista para las burbujas de convivencia

Marc Font
BARCELONA

Catalunya llega a las puertas de la Semana Santa con la duda de si está viviendo el arranque de la cuarta ola de la pandemia. Los principales indicadores epidemiológicos acumulan días con una evolución negativa, aunque de momento los nuevos contagios no se han disparado. Y esta es la principal razón que aduce el Govern para justificar el mantenimiento de la hoja de ruta prevista para los días de vacaciones: la movilidad será posible por toda Catalunya, aunque limitada a la burbuja de convivencia. Lo que sí se ha descartado es ampliar el horario de la restauración y permitir su apertura para las cenas. Paralelamente, esta semana se ha presentado la estrategia de vacunación masiva que tiene el objetivo de poner hasta 500.000 dosis semanales durante la primavera. Su puesta en marcha solo será posible si realmente llegan las vacunas al ritmo previsto, algo que hasta ahora no ha sucedido.

El riesgo de rebrote y la velocidad de propagación de la epidemia de covid-19 –o tasa Rt– han aumentado los últimos días, superando los 200 puntos y consolidándose por encima del 1, respectivamente. En la práctica, esto significa que la enfermedad vuelve a estar en expansión, ya que cada persona positiva contagia a más de una. Pero hasta ahora el crecimiento de casos es muy reducido y, si la semana pasada se llegó a una media de menos de un millar de nuevos positivos al día, en esta nos movemos algo por encima de los 1.100 por jornada.

La incidencia acumulada de casos por 100.000 habitantes a 14 días se mantiene por debajo de 200, aunque la situación va-

ría mucho en función del territorio, ya que hay comarcas que superan los 500 –la Conca de Barberà, con un brote importante en Montblanc, Osona, Alt Urgell y, sobre todo, la Vall d’Aran–, mientras que las de las Terres de l’Ebre están alrededor de los 50. Las tres más pobladas se mueven ligeramente por debajo de la media –Baix Llobregat y Barcelona– o un poco por encima –Vallès Occidental.

Con la variante británica de la covid-19 ya como mayoritaria en todo el país –supera el 80% de los casos analizados–, la duda es el impacto que tendrá el fin del confinamiento comarcal que entró en vigor la semana pasada y que ha implicado un claro aumento de la movilidad. El temor es que produzca un crecimiento significativo de los contagios, que llegaría con un sistema asistencial todavía tensionado por los efectos de la tercera ola. Las personas ingresadas con la enfermedad se sitúan por debajo de las 1.400, pero la cifra lleva días bastante estabilizada, mientras que no se ha logrado reducir el número de críticos a menos de 400. Cabe recordar que la tercera ola empezó con una cifra que apenas superaba los 300.

Camp Nou, espacio de vacunación

“Llevamos doce semanas vacunando y no ha habido ninguna sin alguna incidencia”. Así de contundente se pronunció la consejera de Salut en funciones, Alba Vergés, el martes, durante la presentación de la estrategia de vacunación masiva en Catalunya. De hecho, esta misma semana solo se han recibido poco más de 30.000 de las 60.000 dosis previstas de AstraZeneca. Justamente el miércoles se reactivó la vacunación con ella, tras nueve días de parón por la aparición de varios casos de trombosis que provocaron una investigación de la

Agencia Europea del Medicamento, que certificó que el producto era “seguro”. Además, tras el acuerdo del Consejo Interterritorial de Salud –que agrupa al Gobierno español y a las autonomías–, la vacuna se aplica ya a personas de hasta 65 años, diez más que antes.

Si en las próximas semanas llegan masivamente las vacunas de Pfizer –la que más ha cumplido con las entregas hasta el momento–, Moderna, Oxford-AstraZeneca y Johnson & Johnson –monodosis y que se empezará a distribuir a finales del mes de abril–, la Generalitat prevé abrir grandes espacios para inocular las dosis a hasta medio millón de personas por semana. En concreto, se cuenta con la Fira de Barcelona, la Fira de Cornellà, el Palau Firal de Girona, el Pavelló Onze de Setembre de Lleida, la pista cubierta de atletismo de Catalunya –ubicada en Sabadell–, el Camp Nou y el Palau d’Esports Catalunya, en Tarragona.

Mientras las dosis disponibles continúan por debajo de las 200.000 semanales, se seguirá como hasta ahora, administrando las vacunas en 443 CAP y anexos. Cuando se supere esta cifra, se abrirán 46 nuevos espacios, y si se llega al medio millón de vacunas cada siete días, será la hora de los siete grandes recintos mencionados. Para hacerlo posible se contará también con unos 10.000 sanitarios, la mayoría inscritos en una bolsa de profesionales que se han apuntado como voluntarios. Pese a los constantes retrasos en el subministro de las dosis, que Salut ha vuelto a criticar, se mantiene el compromiso de tener al 30% de la población adulta vacunada en junio y al 70% a finales de verano. Solo si realmente se tienen que utilizar espacios enormes, como el Camp Nou, el reto podría ser viable.

La presión asistencial sigue elevada y no se ha logrado bajar de los 400 pacientes críticos

Salut prevé contar con grandes recintos para vacunar masivamente durante la primavera

Se ha reactivado la vacunación con AstraZeneca, que ha entregado menos dosis

Vacunación en el polideportivo L’Olivera de Sant Boi de Llobregat, esta semana.

Desamor pandèmic

Mireia Boya

Ambientòloga

Tenim la tendència a mirar enrere i comparar la vida que tenim ara amb la que teníem just abans del confinament. Volem allò que no tenim i enyorem infinitament allò que hem perdut, incapaços de recordar la part dolenta del passat, que hi era. Els sentiments s'amplifiquen i les situacions es dramatitzen, com si visquéssim tancats a la casa de *Gran Hermano*. Estimem, plorem i patim de forma exponencial. El món que coneixíem ja no hi és, en el clarobscur surten els nostres monstres i el demà, incert, encara cal veure quan i com arribarà. Ens falten eines per gestionar massa situacions, perquè les que havíem adquirit, amb el coronavirus en-

cara massa present, ara no serveixen. La pandèmia està afectant la salut mental de tothom, en un món on anar al psicòleg és, malauradament, un luxe i, encara avui, un estigma.

Diem que podem amb tot i en realitat seria més fàcil reconèixer que no, que amb això no podem més. Necessitem aire, visualitzar un horitzó temporal per poder tornar a abraçar altres bombolles. Ens revoltam contra el sistema en les converses entre amics alhora que, renegant, acatem el toc de queda. No són temps per als positius de mena, sinó per als resilient, perquè no tot està anant bé, sinó més aviat regular. Trobem a faltar multiplicat per mil. No són temps per estar sol, sinó per fer xarxa al voltant de qui ho pugui estar. Si el virus ha de canviar alguna cosa, que mati l'individualisme i imposi les cures, si us plau. Els amics són patrimoni immaterial de la humanitat.

Fem la llista mental de les coses i les persones que ja no formen part de la nostra vida, incapaços de valorar les que encara tenim, les que hem guanyat. Ens preguntem amb enyo-

rança si tornarà aquella llibertat, escèptics en veure que la frenada social que han suposat les restriccions de moviment potser ha vingut per quedar-se i que, en tot cas, haurem de fer-nos a la nova normalitat. Maleïda sigui. Érem lliures o el ritme i les imposicions socials creaven un miratge que ens ho feia creure? El vertigen de trobar-nos més sols ens ha paralitzat i ens ha fet pensar en allò important i superflu a la vida. Tot s'ha aturat, però ella continua amb el compte enrere. Tic-tac. Coses de la introspecció que ens venen al cap per ocupar temps confinats. Al final, l'amor és més fort en temps de pandèmia, com el desamor és molt més dramàtic i difícil de superar per les restriccions en la socialització. Volem tornar a ballar.

La solitud és la nova pràctica habitual quotidiana per a massa gent, i s'està cronificant a les nostres vides. Sí, d'acord, hi ha una gran diferència entre estar i sentir-se sol. Té a veure amb l'espai físic i l'absència de contacte i amb l'espai emocional i l'absència d'amor. Estar sol pot ser un desig, com també pots estar sol i no sentir-te'n en absolut. De solituds n'hi ha per donar i per vendre, a gust del consumidor, fins i tot en trobem en parelles compartint casa. Amb aquesta pandèmia que vivim, però, per a molts, especialment per a la gent gran, la solitud ha estat una imposició. Ara també és motiu de discriminació: les bombolles de convivència clàssiques col·lapsen les rondes el divendres a la tarda, mentre que per a la resta de famílies diverses, tipus de relacions sense contractes, persones sense recursos ni papers, bombolles d'amics i solters, tenim el Prociat de la por i les multes.

Vacuneu-nos amb l'Sputnik

Passem massa hores a casa, les que en tenim una, fent equilibris amb un treball que ha vingut per quedar-se, per a les que no hem perdut la feina i en podem fer. Al Mediterrani som clímicament més de carrer que de pisos i ja arriba la primavera. Ara que sabem que el barri entén de classes socials i de barris massificats, bé faríem de plantejar un pla de vacunació

“Les bombolles de convivència clàssiques col·lapsen les rondes el divendres a la tarda, mentre que per a la resta de famílies diverses, tipus de relacions sense contractes, persones sense recursos ni papers, bombolles d'amics i solters, tenim el Prociat de la por i les multes”

que tingués en compte les condicions de vida i l'estat de salut mental de la gent, els grups de risc i les persones més grans al davant, evidentment. Deixeu-vos de geopolítica, d'interessos empresarials i de control corporatiu de la indústria farmacèutica i vacuneu-nos amb la russa Sputnik, per trencar també amb allò de comunisme o llibertat que diuen a Madrid.

Quan tot això s'acabi, quan ens vacunin, quan el perill d'emmalaltir desaparegui. I els dies passen encara sense tenir un horitzó temporal al calendari de les nostres vides marcat amb un cercle vermell que signifiqui un *per fi* cridat al cel amb els braços aixecats de joia de viure. El futur s'ha convertit a anar vivint de cinc minuts en cinc minuts. La incertesa al timó i la sensació d'anar sense rumb, a la deriva, no ens la traïem de sobre. Perdre l'amor és perdre el contacte i no tenir un lloc segur per omplir el buit que ha deixat. La caixa d'eines socials per sortir-nos-en la tenim buida, ningú ens va dir que calia comprar-ne unes per si venia una pandèmia, i ara no sabem on trobar claus dels que treuen altres claus. Amb el botó de silenciar no n'hi ha prou. Podríem esperar, sense pressa ni garanties, però portem massa temps fent-ho. La vida no és per entendre-la, sinó per viure-la. Fem-ho aviat o invertim en salut mental col·lectiva.

El dibuix de l'Eneko

Las casas rurales afrontan la Semana Santa con optimismo

Los establecimientos turísticos de interior prevén una ocupación media del 80%, impulsados por la autorización de la libre movilidad en Catalunya, pero los de costa, más dependientes del visitante extranjero, se encomiendan al verano para iniciar la recuperación de la actividad y de las reservas

Para Semana Santa, en la Costa Brava y la Daurada, la previsión más optimista es de una ocupación del 20% o 30%. En la imagen, un hotel en Lloret de Mar, cerrado.

David Rodríguez
BARCELONA

Igual que los residentes alemanes que agotaron los billetes para viajar en avión a Mallorca en pocas horas tras el levantamiento de las restricciones en su país, los catalanes se lanzaron, en un primer momento, a realizar reservas, especialmente en los establecimientos de turismo rural. Después de que la Generalitat decretara a partir del 15 de marzo la libre movilidad por el territorio catalán con la burbuja de convivencia, la primera vez que se podía hacer desde el 7 de enero –momento en que se inició el confinamiento municipal, posteriormente convertido en comarcal a partir del 8 de febrero–, las casas rurales han recibido un alud de peticiones.

Aunque los responsables de estas enfrían la euforia, recordando que desde principios de año están paradas y que algunas no podrán abrir por las limitaciones de aforo, existe cierto consenso en que la Semana Santa será dulce desde el punto de vista de la ocupación. El mismo que existe en sentido contrario en los hoteles de costa: con las condiciones actuales, con la restricción de llegadas internacionales, la temporada turística no se podrá iniciar con garantías hasta como mínimo el verano.

De una situación inicial de desplome de la actividad por las restricciones se ha pasado a un interés inmediato y desmesurado por los alojamientos y las estancias. Así relata el cambio de tendencia Montse Coberó, directora del servicio técnico de la Confederación del Turismo Rural y Agroturismo de Catalunya (Turalcat). “Semana Santa pinta relativamente bien, aunque confiamos en que la flexibilización de las condiciones nos permita superar las seis personas alojadas en un establecimiento rural, ya que la media de capacidad de nuestros establecimientos está entre las nueve y las 15”.

Coberó admite que las reservas se dispararon los primeros días, aunque lamenta

Las casas rurales han recibido un alud de peticiones con el fin del confinamiento comarcal

“Hemos hecho los deberes, adaptándonos y ofreciendo alojamiento en entornos seguros”

En estos momentos, solo hay abiertos 110 hoteles en Barcelona y con una baja ocupación

que no se permitan los encuentros de diez personas “en espacios aislados en el medio rural, en poblaciones pequeñas y dónde se cumplen escrupulosamente los protocolos sanitarios”. En este sentido, precisa que la limitación del aforo impedirá la apertura de algunos establecimientos rurales de grandes dimensiones. Pese a que entre un 20% y un 30% de los visitantes habituales procedían de otras comunidades autónomas, desde Turalcat auguran que los precios estables que ofrecen al turista del mercado interior y la preferencia extendida desde el verano pasado de apostar por emplazamientos vinculados a la montaña y al entorno natural compensarán la caída.

“Hemos caído en gracia”. Es la expresión que le sirve a Ferran Puig, presidente de la Confederación Catalana de Agroturismo y Turismo Rural (Concatur), para definir el momento actual. A pesar de que también rebaja el exceso de euforia, insistiendo en que se viene de una “situación crítica”, admite que la elección de factores como la seguridad y la sostenibilidad en tiempos de pandemia sanitaria les beneficia. Puig apunta: “Las casas rurales hemos hecho los deberes, adaptándonos a la demanda y a las restricciones, y ofreciendo alojamientos en entorno seguros”.

Nuevo perfil de turista

Concatur y Turalcat coinciden en que la ocupación durante la Semana Santa puede alcanzar el 80%. Como herencia de la pandemia de la covid-19, ambas entidades desvelan cambios en el perfil de los visitantes. Aunque el origen de los turistas sigue siendo básicamente de proximidad y gene-

Una casa rural en Cercs, en la comarca del Berguedà.

Los hoteles de la Costa Brava y la Daurada ven el inicio de la actividad para mayo o junio

El CETT confía en que la celebración presencial del MWC reactive el turismo de congresos

El turismo de larga distancia, uno de los últimos que volverá a la situación previa

ralmente del ámbito metropolitano, ahora se ha incorporado un nuevo modelo: el de la pareja sin hijos. Promover la confianza y la seguridad de este tipo de alojamientos es otro de sus activos.

En la misma línea de la iniciativa de los turistas de optar por destinos vinculados al medio natural a partir del desconfinamiento, las estaciones de esquí del Pirineo también se muestran esperanzadas con esta nueva realidad. Estas, que se vieron perjudicadas por el cierre perimetral de las pasadas Navidades, ven ahora con satisfacción cómo reciben llamadas de reservas, lo que les llevará a abrir más pistas y recuperar una parte de la plantilla que se encontraba en un ERTE. Este es el caso de la estación gerundense de Masella.

La otra cara de las expectativas optimistas la ofrecen los hoteles de Barcelona. Dan la Semana Santa por perdida, ya que solo esperan que abran un 25% del total. El director general del Gremi d'Hotels, Manel Casals, atribuye la decisión "al confinamiento autonómico, la ausencia de turistas internacionales y la lentitud en el proceso de vacunación". En estos momentos, solo hay abiertos unos 110 en la capital catalana, y la ocupación se sitúa entre el 15% y el 20%. Casals da un dato demoledor: en una temporada normal suelen dormir una media de 45.000 personas por noche en la ciudad. Ahora, lo hacen unas 2.500.

Con la vista puesta en el verano

Mayo o junio. Son los meses en que los hoteles ubicados en la Costa Brava o en la Costa Daurada divisan el inicio de la recuperación de la actividad. Entonces, esperan una ocupación cercana al 70%. Para Semana Santa, la previsión más optimista es alcanzar el 20% o el 30%. Su exceso de dependencia del turismo extranjero, con las fronteras cerradas, les ha condenado. De hecho, la vicepresidenta de la Asociación Turística de Apartamentos Costa Bra-

Un grupo de personas esquiando el pasado sábado en la estación de Port Ainé, en Rialp (Pallars Sobirà).

va-Pirineu de Girona, Esther Torrent, sitúa en el verano el comienzo de la recuperación. A pesar del desconfinamiento comarcal, aclara que este tipo de establecimientos, más grandes que una casa rural, no se pueden permitir abrir al público de un día para otro.

El acento de esperanza en la temporada estival también lo comparte Eugeni Ósacar, director de innovación del CETT, el centro de turismo vinculado a la Universitat de Barcelona (UB). Ósacar confía en que hechos como la celebración presencial del Mobile World Congress reactiven el turismo de congresos, uno de los ejes sobre los que pivotaba la ocupación hotelera de Barcelona hasta hace un año. "La recuperación será posible con una vacunación masiva hasta abril, pero resulta casi más importante volver a conseguir la confianza y la seguridad

Por un nuevo modelo turístico

Más de 2.200 personas ya han firmado el "Manifest Descobrir", un documento impulsado por la revista *Descobrir Catalunya* y que cuenta con el apoyo de una decena de entidades turísticas, excursionistas, ecologistas y de conservación natural. El escrito denuncia el crecimiento ilimitado, la hipermovilidad o la sobreexplotación del modelo de "sol y playa" y reclama más sostenibilidad, proximidad y ocupación de calidad, así como combatir la masificación y crear una mesa de negociación para gestionar el futuro del sector.

de los viajeros y turistas para que identifiquen la ciudad con un destino seguro".

El experto del CETT augura que uno de los últimos ámbitos que volverá a la situación previa será el turismo de larga distancia. "No será posible hasta que la covid remita globalmente", mantiene. Ósacar sí ve cerca el adiós de una serie de acciones relacionadas con un determinado modelo turístico de masas. En este sentido, reconoce: "Tardaremos en volver a ver las políticas de ofertas agresivas de las líneas aéreas de bajo coste auspiciadas por las subvenciones públicas". Eso sí, todo parece indicar que la sostenibilidad y la seguridad serán los factores que prevalecerán en detrimento del precio a la hora de seleccionar un destino turístico. Ese escenario se mantendrá incluso en los establecimientos de sol y playa.

Les claus de la setmana

La xifra

500.000

cotxes elèctrics
Seat vol produir mig milió de cotxes elèctrics a l'any a Martorell, si disposa de fons europeus. Preveu un nou vehicle elèctric urbà per al 2025, que valdrà entre 20.000 i 25.000 euros.

Última hora

El Sónar cancel·la l'edició d'enguany
Redacció · Barcelona

L'edició del Sónar prevista per al juny es cancel·la i saltarà als dies 15, 16, 17 i 18 de juny del 2022. Les dades sanitàries, les restriccions de mobilitat i la manca d'una normativa per als grans esdeveniments fan "inviàble" el festival, segons els organitzadors. El certamen, però, no s'atura i impulsarà dos nous festivals a la capital catalana a l'octubre.

El tuit

Lluís Llach @lluís_llach · 24 de març
Això dels amics de la CUP-GUANYEM esperant dos anys que la taula de diàleg fracassi quan fins i tot els que no són profetes ja ho saben, si més no, crida l'atenció.
💬 212 🔄 1,3m ❤️ 4m

Gorka Knörr @GorkaKB · 25 de març
L'avocacia de l'Estat (la que depèn del govern espanyol) no planteja cap pregunta ni a Aznar ni a Rajoy en el judici per la caixa B i pagament a dirigents del PP.
Es reserva per perseguir independentistes catalans.
💬 7 🔄 264 ❤️ 468

La imatge

FOTOGRAFIA: GK LAUNCH SERVICIES (ACN)

Llancen a l'espai l'Enxaneta, el primer nanosatèl·lit de la Generalitat
El primer nanosatèl·lit enviat a l'espai per la Generalitat de Catalunya ja està en òrbita després que el llançament del coet Soyuz que el transportava s'enlairés amb èxit aquesta setmana des del cosmòdrom rus Baikonur, al Kazakhstan. Tindrà aplicació per al desenvolupament de la tecnologia 5G.

Els titulars

DIVISIÓ AL GOVERN ESTATAL
"Iglesias xoca amb Sánchez per la descafeïnada llei dels lloguers que proposa el PSOE, en plena pugna electoral"
Divendres, 19 de març

LLUITA CONTRA LA PANDÈMIA
"La mobilitat es dispara el primer cap de setmana sense confinament comarcal estricte"
Dissabte, 20 de març

TRASPÀS D'UN FIGURA MÈDICA CABDAL
"Mor l'oncòleg català de prestigi internacional Josep Baselga als 61 anys"
Diumenge, 21 de març

NEGOCIACIONS PEL NOU GOVERN
"El preacord d'investidura entre ERC i la CUP inclou que Aragonès se sotmetrà a una qüestió de confiança a mig mandat"
Dilluns, 22 de març

PLA DE VACUNACIÓ CONTRA EL CORONAVIRUS
"La Fira de Barcelona o la pista coberta d'atletisme de Sabadell, algunes de les instal·lacions per vacunar massivament"
Dimarts, 23 de març

CURSA CAP A LA PRESIDÈNCIA DE CATALUNYA
"Borràs designa Aragonès com a candidat per ser investit president de la Generalitat"
Dimecres, 24 de març

Antikythera descifra el Cosmos de los griegos

Genial y única, la máquina de bronce hallada en 1901 es considerada el primer computador analógico de la historia. Ahora, más de 2.000 años después de su construcción, ha permitido recrear el firmamento clásico

Malen Ruiz de Elvira
MADRID

Uno de los mayores y más fascinantes enigmas de la arqueología lo es un poco menos tras el último esfuerzo para descifrarlo. La máquina Antikythera, identificada como griega y de más de 2.000 años de antigüedad, tiene solo el tamaño de una caja de zapatos, pero la complejidad que alberga ha hecho que, tras décadas de estudio, se considere el primer computador analógico de la historia. Ahora, un grupo de investigadores presenta la reconstrucción de su placa frontal y de los mecanismos interiores, increíblemente complejos y pequeños para la época. Se trata de una representación del Universo tal como lo veían los griegos clásicos —el Cosmos— y su solución representa una pieza importante del rompecabezas que todavía supone este aparato mecánico de bronce, que para los expertos es una máquina del tiempo, una calculadora astronómica manual que tenía al menos 30 engranajes.

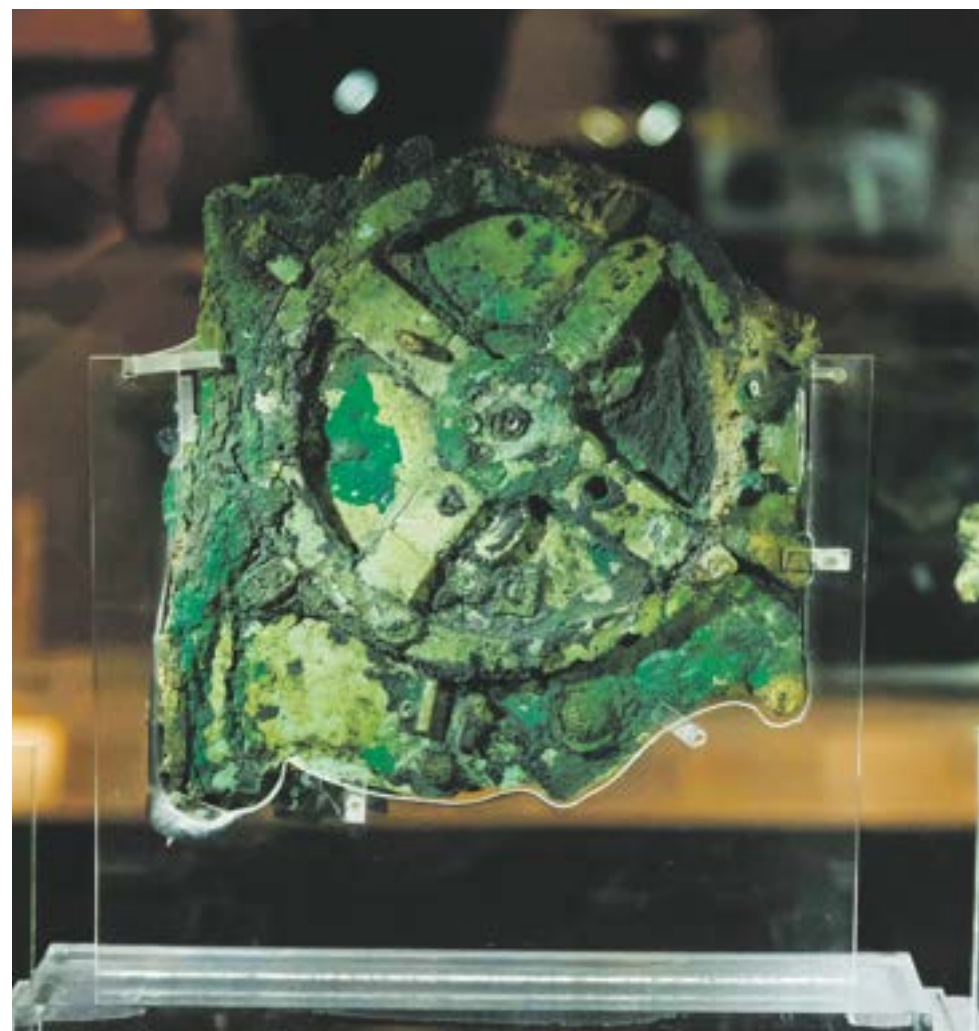
De Antikythera se pueden decir muchas cosas, como que es la pieza de inge-

nería más compleja de la antigüedad que ha sobrevivido, que es única porque no se ha encontrado nada igual y, sobre todo, que es sumamente difícil de estudiar, a pesar de que hay proyectos de investigación exclusivamente dedicados a ello. Se cree que lo recuperado, muy deteriorado lógicamente, representa solo un tercio de la máquina original y actualmente consta de 82 fragmentos en los que además hay numerosas inscripciones en griego.

El nuevo paso consiste en recrear digitalmente el sistema de engranajes de la parte delantera del mecanismo y la propia placa frontal, la representación del Cosmos, con la Tierra en el centro, como se creía entonces. “Es el primer modelo que se ajusta a todas las pruebas físicas y que casa con las descripciones científicas grabadas en el propio mecanismo. El Sol, la Luna y los planetas se presentan en una impresionante proeza de la brillantez de la Grecia antigua”, asegura Tony Freeth, de University College London (UCL), que ha dirigido el trabajo. Este se ha basado en el análisis con tomografía computacional de rayos X y en trabajos anteriores. En el modelo del cosmos recreado, los planetas figuran como pequeñas gemas de colores, y el Sol y la Luna como semiesferas diferentes.

Una indicación de cómo funcionaba la máquina fue la identificación hace unos años de inscripciones que representaban los números 462 y 442, asociados a los planetas Venus y Saturno, respectivamente. Esto representaba el periodo en que cada planeta reaparecía en la misma posición aparente en el cielo, según el filósofo Parménides. Tirando de ese hilo se pudo empezar a rehacer el funcionamiento de la calculadora y comprobar la complejidad del mecanismo ahora recreado.

Esta investigación, que se publica en *Scientific Reports*, tiene en cuenta los análisis de rayos X en 3D que se hicieron en 2005 y que revelaron inscripciones ocultas

ALEXANDROS MICHALIDIS

Un fragmento del mecanismo de Antikythera, expuesto en el Museo de Atenas.

Antikythera es la obra de ingeniería más compleja de la antigüedad

Es el primer dispositivo que mecanizaba las predicciones de las teorías científicas

Hay quien cree que solo Arquímedes, muerto en Siracusa, pudo haberla construido

durante 2.000 años, incluyendo los periodos de varios planetas. También se descifró la descripción, en la parte trasera, del modelo de la parte delantera, que recogía los movimientos del Sol, la Luna y los cinco planetas conocidos entonces.

Antikythera, según todo esto, era un computador para la matemática astronómica que combinaba el conocimiento astronómico babilónico con las matemáticas de la academia de Platón y las antiguas

teorías astronómicas griegas, señalan los autores. Calculaba datos como las fases de la Luna y de los planetas, las longitudes eclípticas del Sol, la Luna y los planetas, todos los datos de los eclipses solares y lunares y el movimiento de estrellas y constelaciones importantes, y lo hacía con referencia a pasados juegos olímpicos.

Es el primer dispositivo conocido que mecanizaba las predicciones de las teorías científicas, el paso inicial en la automatización de los cálculos. En suma, concluyen los científicos, un aparato genial que supera la capacidad tecnológica atribuida a los griegos, lo que, por otra parte, ha dado lugar a todo tipo de teorías. Los engranajes recreados, por ejemplo, ocupan, a pesar de su complejidad, un compartimento de solo 2,5 centímetros de profundidad. Hay quien cree que solo Arquímedes, muerto durante el asedio romano de Siracusa, pudo haberlo construido.

Antikythera es el nombre de una pequeña isla griega situada estratégicamente en las rutas marítimas, junto a la que se encontró en 1901 el naufragio de una nave romana del siglo I a.C. repleta de objetos, y que todavía se está explorando. Entre estos objetos estaba el de bronce que tanto ha dado y tanto dará todavía que hablar. Una vez hecho el modelo digital, los investigadores van a intentar ahora reproducir el aparato físicamente.

La mujer en la industria de la publicidad: acoso, sexismo y ninguneo

Profesionales de distintas agencias denuncian la pervivencia de una cultura machista que no solo las relega profesionalmente, sino que además tolera o minimiza situaciones de acoso flagrante

“En la universidad la mayoría éramos chicas. Había algún chico, pero el 70% éramos mujeres”, recuerda Irene Fernández, de la agencia Tango.

Marisa Kohan
MADRID

Cada vez que teníamos una reunión de Zoom en la empresa, comenzaban los comentarios denigrantes en el chat. Comentarios dirigidos en su amplia mayoría contra las mujeres, aunque en alguna ocasión también hacia algún compañero gay”. “Lo descubrí por casualidad en la herramienta de comunicación interna de la compañía [Slack] y estuve vigilando lo que ponían durante un par de semanas, sacando pantallazos de las conversaciones”. “Era un chat abierto formado por 16 hombres, casi todos creativos, y de distintos niveles profesionales, incluidos directivos”. En él se vertían “comentarios racistas y sexistas hacia compañeras. Mensajes de odio, hechos desde una situación de superioridad”. “En un momento en que empezaron a hablar de mí, llamándome «zorra», que «no para de tragar», «mira qué gorda»... no pude más y decidí denunciarlo ante mis superiores”.

Así comienza el relato de Paty Bonetto, directora de arte senior en el mundo de la publicidad. Los hechos ocurrieron en abril de 2020, en pleno confinamiento, pero solo lo hizo público en sus redes sociales hace unos días, cuando vio el desprecio con el que dos hombres hablaban sobre las mujeres en la gala de los Goya en una retransmisión de TVE. “Necesitaba contar que esto pasa también en la industria de la publicidad, que no son hechos aislados y que mu-

chas mujeres lo sufrimos, pero que no debería seguir pasando”, explica a *Público*. En aquel momento trabajaba en una de las grandes de la publicidad en nuestro país, PS21. La empresa sostiene que atajó el problema y lo solucionó “en un plazo de 24 horas”, pero tanto Bonetto como otras compañeras abandonaron la empresa en los meses posteriores por sentir que no solo no se había penalizado a los culpables, sino que incluso se las culpabilizó a ellas. “No nos sentimos amparadas. Al final se dio la vuelta a la tortilla y un grupo de mujeres pasamos de ser insultadas a convertirnos en el problema”, relata otra de las involucradas.

El relato de Bonetto coincide con el de muchas otras profesionales del sector. A lo largo de las últimas semanas *Público* ha hablado con una decena de mujeres relacionadas con diversas empresas de la industria de la publicidad que describen un entorno laboral marcado por el machismo, el acoso y el ninguneo sistemático de las mujeres. “¿Por qué la regla es de color azul? Porque la publicidad la controlan hombres”, responde a la pregunta retórica que ella misma lanza Irene Fernández, una creativa que trabaja en la agencia Tango.

“La creatividad está muy marcada por hombres”, explica. “En la universidad la mayoría éramos chicas. Había algún chico, pero el 70% éramos mujeres. Cuando saltas al mundo laboral te das una hostia: todos tus jefes son hombres y tus compañeros de arriba, también”. Esta desproporción en el reparto de poder, explica esta creativa, no solo tiene serias repercusiones sobre las mujeres en las empresas, sino también en la publicidad y en el imaginario social que construye la publicidad. “La mayoría de las campañas son lideradas por hombres, incluso las que tienen que ver con temas de mujeres o feminismo. Así que lo de que la regla siga siendo azul tiene una explicación muy clara: responde a la forma que tienen de ver a las mujeres, a las madres... que está cargada de estereotipos”.

Según el I Estudio de la Población Publicitaria Española, elaborado en 2019 por el APG (Account Planning Group) y El Club de Creativos, el sector es casi paritario: un 52% de hombres y un 48% de mujeres. Sin embargo, el 76% de la dirección general está ocupada por hombres y en el caso de los departamentos creativos esta diferencia se agudiza, y solo el 14% son directoras creativas.

“El machismo está tan instaurado e interiorizado que tanto las que lo sufrimos como los y las que lo ejercen, en muchas ocasiones, no nos damos cuenta. Que no te asignen un cliente tradicionalmente masculino porque eres una chica, que te interrumpen en las reuniones, que te den explicaciones sobre tu área de especialización, que por ser mujer te exijan más, son ejemplos cotidianos que se siguen produciendo y que demuestran que aún nos queda mu-

cho por hacer”, afirman desde #másMujeresCreativas, una plataforma colaborativa e independiente nacida de la unión de más de 1.000 profesionales que promueve un cambio real en el sector publicitario.

Un mundo de silencio

Bonetto es de las pocas que han dado la cara dentro de una industria en la que casi nadie quiere aparecer en la foto o dar su nombre por temor a no volver a trabajar nunca más. Se cumpla o no, esta es una de las amenazas más habituales que reciben las profesionales que se atreven a denunciar situaciones de acoso o discriminación flagrante. En los últimos días, este diario ha recabado testimonios de una decena de mujeres ligadas al mundo de la publicidad que trabajan en distintas empresas, pero casi ninguna ha querido que su nombre saliera a la luz. Ni siquiera detalles que pudieran conducir a su

“Cuando saltas al mundo laboral te das una hostia: todos tus jefes son hombres”

“Si alguien sabe que he abierto la boca, me joden la vida para trabajar en publicidad”

identificación. “No quiero dar mi nombre porque no soy tan valiente. Siempre nos han metido miedo con que el sector de la publicidad es muy pequeño y que nos pueden hacer la vida imposible”, explica una de las entrevistadas. “Es un mundo cerrado. Superendogámico”, afirma otra de las mujeres. “Enseguida todo se sabe. Si alguien sabe qué he dicho, que he abierto la boca... no es que me jodan la vida para trabajar en publicidad, sino en cualquier sector mínimamente relacionado. Tratan con todas las grandes marcas. En este sector el trabajador está desprotegido, y si eres mujer, más”.

“No deja de ser un tema tabú. Tanto para las empresas como para las personas trabajadoras, porque no hay formación. Porque las empresas no se han preocupado nunca en formar en este sentido, y esa desinformación lo que provoca es temor. Que una empresa en el área de la comunicación salga diciendo que ha tenido un caso de acoso sexual es lo peor que les puede pasar, por esa falta de conocimiento. El acoso sexual las mujeres lo sufrimos siempre. Y por razón de sexo, más”, afirma Vanesa Barco, secretaria de Igualdad de Fesmc UGT.

Varias mujeres narraron a *Público* la sucesión de hechos y la indefensión que sintieron hace un año en PS21. En un primer momento se pidió a los hombres del chat que se disculparan, cosa que hicieron públicamente y algunos a nivel personal. Pero no ocurrió nada más durante varios días. Poco después, una ilustración animada creada por una creativa contaba lo ocurrido en re-

des sociales, sin mencionar el nombre de la empresa ni dar detalles. “Entonces la cosa cambió. Las malas éramos nosotras, que habíamos difamado a la empresa. Desde la dirección se nos acusó de haber roto la confianza de la compañía y a un amplio grupo de mujeres se nos preguntó cómo pensábamos recuperar la confianza de los creativos para que quisieran volver a trabajar con nosotras. De pronto éramos nosotras las que habíamos generado una brecha de confianza”, relata una de las afectadas.

Diversas mujeres consultadas afirman que la empresa no movió ficha durante varios días y que solo cuando comenzaron a pedir explicaciones la dirección afirmó que dos de los creativos más activos en el chat –de los 16 que participaron– se habían ofrecido a dejar de trabajar y percibir el sueldo durante dos meses. Ninguna de las entrevistadas sabe a ciencia cierta si dichas medidas se llegaron a aplicar. En los siguientes meses, media docena de mujeres abandonaron la empresa. “Asqueada, busqué trabajo y me fui. No quería trabajar en una empresa en que me trataran como si fuera menos que nada”, dice una de ellas.

Desde PS21 afirman que son una empresa “inclusiva y comprometida con el talento y la igualdad de oportunidades”. Que hace un año, tras una “serie de comentarios reprobables en un chat que creían privado, la empresa actuó en menos de 24 horas”. Que se reunieron con los implicados y se decidió que los responsables pidieran perdón, primero individualmente y luego frente a la

“Yo reduje mi jornada en una hora para hacer mi horario normal: para poder irme a las seis”

“Al volver de la baja de maternidad no tenía nada que hacer; me dejaron sin equipo”

compañía. Explican que se creó un grupo de trabajo paritario para analizar la situación y que en las semanas siguientes se suspendió de empleo y sueldo a los máximos responsables. “A día de hoy tenemos un código ético y un protocolo de actuación para evitar cualquier situación punible y los responsables han sido apartados de la compañía”. Sin embargo, este periódico pudo constatar que al menos dos de los empleados señalados como los más activos en el grupo de chat seguían figurando en la web de la compañía. Sus nombres y fotos fueron retirados recientemente de dicha página, coincidiendo con la reactivación de este caso motivada por los comentarios en redes sociales y el interés mostrado por este diario.

La ley de Igualdad de 2007 recomendaba a las empresas contar con un protocolo frente al acoso, pero no las obligaba a que éste fuera negociado con los representantes de los trabajadores. Desde octubre, con la aprobación del decreto 901/2020, las empresas están obligadas a tener un protocolo de acoso sexual y por razón de sexo en el plazo de un año y que este sea negociado con los trabajadores. No solo eso, sino que debe ser ampliamente conocido y difundido entre la plantilla y, además, tener formación en género y acoso sexual.

Según Barco, si la empresa no toma las medidas necesarias para prevenir y atajar los casos de acoso, “al final lo que hace es consentirlos, por lo que las mujeres que lo sufren se convierten en dobles víctimas: de las personas que te han acosado y de tu empresa, que lo está consintiendo”.

Penaliza la conciliación

Las entrevistadas resaltan la persistencia de un machismo terrible en la industria que se materializa en multitud de aspectos: desde la dificultad de subir en la escala de toma de decisiones hasta el tratamiento displicente que suelen recibir en reuniones o los horarios imposibles para cualquier tipo de conciliación. “Es un trabajo que engancha cuando eres joven, pero ves que no hay ninguna salida cuando tienes otras necesidades”, afirma otra de las entrevistadas.

Ella fue despedida al poco de comenzar el confinamiento. “Al igual que casi todas las que nos habíamos cogido una reducción

de jornada por hijos”. Explica que, en una industria que se pone en marcha a las 9 de la mañana y que se prolonga hasta las 9, 10 o incluso las 12 de la noche, conciliar es imposible. “Yo reduje mi jornada en una hora para ser capaz de hacer mi horario normal. Es decir, para poder irme a las seis de la tarde”, explica. “Cuando nació mi hija era directora de cuentas con cuatro personas trabajando para mí. Cuando me quedé embarazada pusieron a un chico para que llevara mi cuenta. Ahí empezó el castigo: humillaciones delante de mis compañeros y me volví una apestada. Todo el mundo dejó de hablarme por miedo”, afirma.

“A mi vuelta de la baja de maternidad no tenía nada que hacer. Me dejaron sin equipo ni funciones. A otra que cogió jornada reducida le hicieron lo mismo. Con el discurso de que la culpa es tuya porque no te quedas fuera de horario, no traes negocio..., te llegas a creer que eres mala profesional, que no vales. Pierdes la confianza en ti misma”, relata una de las consultadas. “Es un mundo en el que está bien visto decir que te vas antes porque vas a una cena o un a concierto, pero muy mal visto si te vas antes porque el niño tiene una extraescolar o está enfermo. Está muy mal vista una baja por maternidad, pero no que sea porque te has roto una pierna esquiando y tienes que estar dos meses de baja”, añade.

“El de la publicidad es un sector creado por y para hombres. La desigualdad más aguda se halla en los departamentos creativos, donde las mujeres siempre han sido minoría. Desde que empieza, una creativa se enfrenta a una carrera de obstáculos, que se convierten en un círculo vicioso. Empieza con la falta de referentes, ya que los grandes creativos son mayoritariamente hombres y apenas hay mujeres en las que reflejarse. Si aún así opta por seguir con su carrera como creativa, llegará a un sector creado por y para los hombres, con horarios infinitos, donde la conciliación es imposible”, afirman desde #másMujeresCreativas.

“Esta situación de una mujer en un mundo de hombres suele trasladarse en una falta de confianza y, en muchos casos, en una brecha salarial de un 15 % y del 18 % en los puestos directivos. Esto ha sido tradicionalmente así; en los últimos años hemos vivido cambios sutiles, el número de directoras creativas ejecutivas y generales ha crecido y empezamos a tener referentes, pero la pandemia y la crisis generada por la covid puede poner la igualdad en un segundo plano”, añaden. El colectivo considera por ello que es necesario favorecer la conciliación y racionalizar los horarios como primera medida para que hombres y mujeres tengan las mismas oportunidades. “¿Dónde están las mujeres de 45 años de esta industria? Desaparecen. Ya no están en las agencias. Son tres o cuatro a las que siempre ponen de ejemplo, pero la mayoría tienen que irse”, concluye una de las entrevistadas.

Clam perquè la llei trans surti del bloqueig polític

Parlem amb diverses dones amb trajectòria política i activista a Catalunya que valoren les pugnes entre el PSOE i Unides Podem per la normativa. Lamenten que els socialistes hagin adoptat un discurs que els darrers anys ha estat propi de l'extrema dreta

Dues participants a la manifestació unitària del moviment feminista del 8-M a Tarragona.

Maria Rubio
BARCELONA

La llei trans està suposant l'enèsim terrabastall en el Govern espanyol de coalició, format pel PSOE i Unides Podem. En aquest cas, el Partit Socialista ha mostrat una oposició desacomplexada cap a la regulació de drets de les persones trans, amb especial bel·ligerància cap a les dones en algunes de les seves declaracions. De fet, les discrepàncies a l'Executiu i el rebuig del PSOE provoquen que la llei es mantingui bloquejada. Però, per què? Abordem la situació amb diverses dones trans catalanes amb trajectòria activista i política, que expliquen per què és important aquesta normativa i per què genera tantes resistències.

Què és ser dona?

Què és el gènere i per què existeix? El feminisme ha profunditzat en aquest debat durant dècades per dirimir que el que ens defineix com a dones no rau en els nostres cossos, en la genitalitat o en la nostra genètica, sinó en el lloc que ocupem en la societat. Un lloc sovint explotat econòmicament i acotat per la violència masclista. L'estiu passat es feia públic un document intern del PSOE on es recollia el seu argumentari sobre la qüestió, en el qual dinamitava anys de debat al carrer amb una interpretació pròpia: "El sexe és un fet biològic. El gènere és la construcció social del sexe biològic amb el qual es neix", deien els dos primers

Diputats d'ERC, JxCat, CUP, Más País i Compromís i activistes davant del Congrés.

punts. Segons aquesta màxima, les dones trans que no tinguin vagina no són dones.

"Les dones trans patim misogínia. El nostre accés a l'espai públic està regulat per la violència sexual. Aquesta és la definició més bàsica de la categoria *dona*", afirma Cèlia Casanova, integrant del col·lectiu feminista de dones trans Sororitrans. Per Casanova, afirmar que les dones trans no són dones és "oblidar la realitat material" que viuen, esquitxada per les mateixes lògiques masclistes que la resta de dones *cis*, amb l'afegit de la transmisogínia.

Algunes opositores a la llei afirmen que pot servir perquè homes acusats per violència masclista puguin eludir condemnes identificant-se com a dones trans. L'escriptora Lucía Etxebarria va arribar a afirmar que "un violador pot acabar en una presó de dones": "És un disbarat. Saps què em

Cèlia Casanova (Sororitrans):
"Les dones trans patim misogínia"

Sabrina Sánchez (Trans United Europe): "L'Estat ens va perseguir, se n'ha de responsabilitzar"

Veronika Arauzo (Visión Trans): "Volent dividir el moviment feminista tant com poden"

La norma, al Congrés sense consens

Davant del bloqueig del PSOE, els grups d'ERC, la CUP, Junts, Más País i Compromís al Congrés han decidit tramitar la llei trans atenent les demandes del col·lectiu. Això sí, afegint-hi algunes reivindicacions més, com el reconeixement de les persones no binàries, aquelles que no s'identifiquen amb cap dels dos gèneres. Això permetrà que es pugui desenvolupar el debat al Congrés, que estava bloquejat sobretot pel mandat de la vicepresidenta Carmen Calvo. Tot i això, la llei només podrà tirar endavant si els socialistes hi donen suport, un fet que ara mateix sembla llunyà perquè en rebutgen aspectes clau.

passaria a mi si em fiquen en una presó d'homes? Fa dècades que a les dones trans les porten a presons masculines i les violen cada dia", explica Sílvia Pérez Pallarés, activista trans lleidatana que va formar part de les llistes de Junts el 14 de febrer.

Per Sabrina Sánchez, representant de Trans United Europe a l'Estat espanyol, tot plegat constitueix una estratègia de "dehumanització": "Ens diuen que som pederastes i violadores en potència". A més, apunta que la violència masclista no necessita aquesta estratègia per seguir existint: "Els homes ja abusen i violen i en surten impunes sense necessitat d'una llei trans".

Què diu la llei?

L'oposició contra la llei recau en el fet que s'eliminarien requisits com hormonar-se durant dos anys o sotmetre's a una opera-

ció quirúrgica dels genitals per canviar el nom i el gènere al registre civil, l'anomenada "autodeterminació de gènere". El PSOE denuncia que això obre la porta perquè homes es puguin canviar el registre civil i esdevenir dones perquè "expressen en un moment determinat que se senten dones": "S'ha de donar una *situació estable de transsexualitat*", diu al document.

"Un home no es posaria Maria al DNI així com així. La seva masculinitat no l'hi permet", ironitza Pérez. Per contra, creu que aquesta reforma, que agilitzaria els canvis de registre, pot suposar una veritable millora en l'accés a una vida digna per a les dones trans: "Saps les dificultats que tens quan el teu aspecte i el teu DNI no coincideixen? No et donen feina ni et lloguen un cotxe. Quan em vaig divorciar, vaig trigar sis mesos a trobar pis sense tenir

dificultats econòmiques!". Sánchez, però, lamenta que la llei no inclogui una visió de "reparació, en especial respecte a les dones trans més grans": "Va ser l'Estat qui ens va perseguir amb la llei de *vagos y maleantes* durant 70 anys. Ha de ser l'Estat qui se'n responsabilitzi".

Per la seva banda, Casanova apunta que es tracta d'una llei molt inicial, i que no inclou de forma contundent proteccions laborals, com sí que passa en països com l'Argentina amb la quota laboral trans: "Realment, és una llei molt bàsica. Són drets que no s'haurien de negar de cap manera". Per contra, el bloqueig socialista ja fa mesos que s'allarga, fins al punt que una setantena de dones trans es van declarar en vaga de fam fa uns dies per demanar només que es tramités al Congrés: "Crida l'atenció que per una llei de drets humans bàsics s'hagi d'arribar a una vaga de fam. I no perquè s'aprovi, sinó només perquè es tramiti", apunta Casanova. La vaga es va aturar, ja que ERC, la CUP, Junts, Más País i Compromís van accedir a la demanda de les vaguistes: tramitar la llei perquè es debati al Congrés.

Per què el PSOE hi està en contra?

Els postulats que avui en dia es fa seus el PSOE són els que fa pocs anys circulaven en els busos de la plataforma ultracatolista Hazte Oir, que va despertar un gran rebuig social: "*Los niños tienen pene. Las niñas tienen vulva. Que no te engañen*", resava el seu lema. "No sé si ara hi hauria la mateixa condemna unànime", lamenta Casanova. La militant feminista viu amb preocupació com els socialistes estan legitimant aquestes posicions, que s'havien associat a la dreta i la ultradreta: "A Catalunya, diputades com Gemma Lienas han mostrat públicament discursos transmissògens. I no només a les institucions, també a altes espais, com la CNT", explica.

El 2007 era el Govern de Zapatero qui aprovava la primera llei estatal que permetia el canvi de gènere i nom al registre civil, amb unes demandes que ara es volen aixecar. Llavors, per què el Partit Socialista ha virat en aquesta direcció? "Fa dos anys va haver-hi una efervescència feminista molt gran com a moviment popular autònom. I el PSOE no pot encaixar que hi hagi un moviment fora del seu control, així que desvia el focus cap a temes divisius i intenta trencar consensos", afirma Casanova. Hi coincideix Verónica Arauzo, de l'associació Visión Trans que ha acompanyat les vaguistes de fam a Madrid: "Volen dividir el moviment feminista tant com poden, després d'anys on el feminisme ha començat a quallar. Però les dones trans hi hem estat sempre".

Per la seva banda, Clara Palau (ERC), que podria ser la primera dona trans diputada al Parlament en funció dels dirigents republicans que renunciïn a l'escó per entrar al Govern, hi veu un càlcul electoral i

Clara Palau (ERC): "Veig certa gelosia del PSOE per no controlar el Ministeri d'Igualtat"

Sílvia Pérez (activista): "Porten les dones trans a presons masculines i les violen cada dia"

"Sense tenir dificultats econòmiques, quan em vaig divorciar, vaig trigar sis mesos a trobar pis"

Celebració del Dia de l'Orgull a Barcelona.

disputes de poder amb Unides Podem: "Veig certa gelosia per no haver pogut controlar el Ministeri d'Igualtat, i disputes per veure qui té més poder, com també està passant amb la regulació dels lloguers. Sembla que volen marcar perfil davant una possible millora electoral a l'Estat, i anticipar eleccions". Tot i haver tramitat la llei al Congrés, pateix per com puguin afectar les eleccions madrilenyes: "A Madrid, ara, hi ha molt soroll".

Sabrina Sánchez, però, tem de les conseqüències de tota aquesta deriva, en vistes del que està passant a la resta del món: "No entenc el càlcul del PSOE veient el que està passant a Polònia o a Hongria, a la mateixa Unió Europea", on s'està produint una persecució a les persones LGTBI i qüestionant el dret a l'avortament. De fet, Sánchez tem que l'Estat espanyol acabi pel mateix camí: "Quan s'acabi la legislatura, podria entrar la dreta al Govern. En quatre anys ens tornarem a trobar al carrer demanant l'avortament. I si arriba a passar, les dones trans estarem al carrer, com hem fet tota la vida".

Les centrals Lugares con vida

Uno de los murales que decoran las paredes de L'Obrera. A la derecha, el gimnasio Rukeli (arriba) y una sala polivalente en la que realizar actividades grupales (abajo).

L'Obrera, símbolo de la lucha social que se resiste al desalojo

El edificio había sido un concesionario y un prostíbulo. Tras años en desuso, una plataforma ciudadana lo ocupó en 2015 ante la falta de espacios autogestionados por jóvenes y entidades. Acoge numerosas iniciativas sociales y solidarias, algunas de las cuales han sobrevivido a la inactividad de la pandemia

Yolanda Rico
SABADELL

Ante la falta de locales autogestionados por entidades y grupos de jóvenes, la plataforma Recuperem l'Espai Comú decidió hace casi seis años ocupar un local de 2.000 metros cuadrados que se hallaba vacío, en avanzado estado de degradación y sin ningún proyecto de futuro. Así nació L'Obrera, un centro social sobre el que pende la amenaza del desalojo y que se ha convertido en un punto de encuentro de entidades y voluntarios, que además de atender a colectivos vulnerables fomentan la convivencia entre los vecinos.

Bajo el lema "Recuperemos el espacio común", una plataforma integrada por diferentes colectivos ocupó el 1 de mayo de 2015 el local situado en la avenida Barberà de Sabadell, que llevaba ocho años en desuso. Tras la manifestación del Primero de Mayo, parte de los participantes se dirigieron al inmueble, accedieron al interior y colgaron de la fachada una pancarta en la que ya se podía leer "L'Obrera". Así se bautizó el espacio, en homenaje a la sede de la Federación Obrera de Sabadell (FOS), creada a finales del siglo XIX en la calle Es-

FOTOS: MONTSE GIRALT

Cristina García: “La ocupación se hizo tras un amplio debate sobre la falta de espacios”

El centro ofrece clases de idiomas y repaso escolar, y cuenta con un gimnasio popular

trella y adherida a la Asociación Internacional de Trabajadores (AIT). La FOS llegó a liderar importantes huelgas, y durante la de 1917 los disparos de la Guardia Civil acabaron dañando el edificio.

“La ocupación se llevó a cabo tras un amplio debate sobre la falta de espacios que funcionasen sin ánimo de lucro en la ciudad”, recuerda Cristina García, miembro de L'Obrera. El edificio, de dos plantas, había albergado antes un concesionario de coches y un prostíbulo. “Estaba muy deteriorado, había muchas ratas y suciedad, y los colectivos que lo ocuparon lo limpiaron y habilitaron para realizar actividades”, cuenta García. Ahora los vehículos han sido sustituidos por mesas y sillas, como en cualquier otro centro social, y la planta superior se ha convertido en una biblioteca.

Detrás del proyecto hay una treintena de personas comprometidas. Originariamente sus miembros estaban implicados en movimientos feministas, de la izquierda independentista, como Corrent Roig, pero con los años “esto se ha ido difuminando y a L'Obrera se ha sumado gente que, simplemente, conocía el centro y se quería implicar. El perfil cada vez ha sido menos el de un militante clásico”, reconoce García.

Un hervidero de propuestas

“Cada dos semanas se realizan asambleas para organizar el espacio; todo el mundo tiene alguna responsabilidad”, agrega la activista. Y es que, si bien la pandemia del coronavirus ha paralizado todas las iniciativas de L'Obrera, hasta hace un año el centro era un hervidero de propuestas culturales y sociales. Charlas, reuniones, cenas a precios populares para financiar el proyecto o veladas de temáticas variadas eran algunas de las actividades que daban vida al lugar, donde también tienen cabida proyectos sociales. Un ejemplo es La Madrasseta, una escuela gratuita en la que se imparten clases de idiomas y de repaso escolar dirigidas a personas sin recursos económicos para acudir a un centro privado.

Cada viernes por la tarde se pone en marcha la Operación Caldo. Una iniciativa de la entidad sabadellense Ningú Sense Sostre, que reparte cenas a personas en situación de vulnerabilidad que acuden a

L'Obrera. Acabado el reparto, sus miembros recorren las calles para ofrecer comida a personas sin techo. En el centro también facilitan ropa de abrigo a quien la necesite. El objetivo “no es solo dar comida”, mantienen: “Queremos dar calor humano y acompañar a estas personas alrededor de una mesa. Aunque ahora, con la covid, solo podemos darles un *tupper* con la comida, fruta y un café con leche”, lamenta Jorge Ruiz, responsable de Operación Caldo.

El activista explica por qué decidieron prestar este servicio en L'Obrera: “Cuando trabajas con gente que no tiene un techo, lo más importante es hacer visible esa realidad. Pretendíamos que estas personas tuvieran la oportunidad de compartir un espacio con quienes no se encuentran en su situación”. “Antes de la covid, venían a cenar y a veces teníamos música en directo para dignificar su vida”, recuerda, y defiende así el proyecto de L'Obrera: “Era un espacio sin ningún uso; lo han abierto al barrio y han dado cabida en él a gente que está en la calle. Al frente del centro hay gente muy joven, comprometida con la sociedad”. En este sentido, recalca que L'Obrera “enseña que hay una sociedad diferente, que no se mueve solo por dinero”.

El centro se ha convertido, asimismo, en la sede de algunas entidades que no pueden acceder a un local. Es el caso de Fridays for Future. Roger Miralles, miembro del colectivo, justifica la ocupación de L'Obrera: “Si eres un movimiento que no está registrado como tal, es complicado tener un espacio, ya que carecemos de ingresos y no podemos pagar un alquiler”. En un principio, se reunían en las bibliotecas.

“Pero no era viable y buscamos alternativas. En L'Obrera nos ofrecieron un espacio y acabamos viniendo aquí”, explica. Allí también cultivan un huerto urbano.

Hasta el local se trasladan también personas que quieren practicar deportes de contacto. Las dimensiones del inmueble han facilitado la puesta en marcha del gimnasio popular Rukeli, que toma el nombre de un boxeador alemán de origen gitano y víctima del régimen nazi. “Aquí, por encima del contacto físico, promovemos el cuidado del otro”, subraya García, que es también monitorea de este deporte.

Ataques fascistas

En los primeros años de ocupación, el centro fue objeto de ataques por parte de colectivos fascistas, ante los cuales sus miembros tuvieron que defenderse: “L'Obrera es un espacio libre de odio, en el que participan compañeros migrantes y musulmanes; un espacio vinculado a las luchas de la ciudad contra los auténticos buitres que arruinan las vidas de las clases populares”, expresó entonces L'Obrera en un comunicado.

El local que ocupa L'Obrera era propiedad del Grupo Cajamar hasta finales del año pasado, según ha informado la entidad bancaria. Su departamento de comunicación ha asegurado desconocer a quién corresponde la propiedad en estos momentos. “La venta la realizamos con la intermediación de la inmobiliaria Haya Real State [propiedad de Cerberus], mantienen. Según García, el edificio se puso a la venta por dos millones de euros y está abocado a la “especulación inmobiliaria”. Los miembros de L'Obrera se hallan desde hace dos

años en medio de un procedimiento judicial a raíz de la ocupación. El colectivo y Cajamar intentaron negociar para evitar el juicio, pero los contactos fracasaron. Según la entidad financiera, les ofrecieron otro local: “Pero rechazaron la propuesta”.

Una de las condiciones que reclamaba L'Obrera era la retirada de la demanda contra las 17 personas autoinculpadas por la ocupación. Finalmente, una sentencia judicial ordenó el desalojo del local. Sus miembros están a la espera de la resolución del recurso que presentaron, pero no son optimistas: “No esperamos que la justicia nos dé la razón, aunque no renunciamos a que haya alguna sorpresa. Mientras tanto, mantenemos la lucha en todos los frentes posibles y aprovechamos para seguir difundiendo nuestro proyecto”, defiende García, quien lamenta que, tras el desalojo de L'Obrera, se pueda perder “la comunidad de relaciones que se han establecido” y asegura que se sienten apoyados por el barrio y sus entidades.

Mientras se resuelve el recurso contra el desalojo, afirman que “seguirán luchando”

El edificio era propiedad de Cajamar, y Haya Real State lo vendió a finales del año pasado

FOTOS: MONTSE GIRALT

Voluntarios y beneficiarios de la Operación Caldo, impulsada por la entidad sabadellense Ningú Sense Sostre.

La movilidad en transporte público en Catalunya, sin un modelo integrado

La red de autobuses, organizada a través de concesiones privadas, da servicio en los territorios sin tren, pero adolece de falta de oferta y precios más caros. Los expertos piden una visión global y apuntan a un sistema más innovador, con servicios a demanda y la integración de los distintos medios de transporte

Un agente de los Mossos d'Esquadra controla la documentación de un autobús.

Emma Pons Valls
BARCELONA

Fuera del Área Metropolitana de Barcelona (AMB), no hay homogeneidad en el transporte público del país. En lo que respecta a la red de autobuses interurbanos, cambia la viabilidad de las líneas, principalmente en comparación con el AMB, pero también debido a las distintas características entre territorios, su oferta y planificación. A grandes rasgos comparten pocas frecuencias, precios a veces caros y mala comunicación entre comarcas, más allá de la conexión con Barcelona. “Es un pez que se muerde la cola; la oferta seguramente es poco atractiva y competitiva, por ser costosa, pero a la vez no se puede ampliar porque no es viable, y esto hace que tenga pocos usuarios”, explica Aaron Gutiérrez, profesor de Geografía en la Universitat Rovira i Virgili (URV) e investigador del Grup de Recerca d'Anàlisi Territorial i Estudis Turístics.

La red de autobuses en Catalunya se organiza a través de concesiones privadas a distintas compañías subvencionadas por la Administración, que operan recorridos en muchos casos de forma única. Gutiérrez explica que el sistema es “todavía muy rígido”, estructurado en base a varias grandes líneas. “No hemos sabido adaptar esta oferta con transporte a demanda”, añade, una opción que sería más flexible y adaptada a las necesidades del territorio.

No es lo mismo la movilidad en las comarcas de Ponent—donde se estructura alrededor de la ciudad de Lleida— que en las Terres de l'Ebre, por ejemplo, con varios municipios de 10.000 a 15.000 habitantes. El geógrafo y técnico en el Consorci de Po-

lítiques Ambientals de les Terres de l'Ebre (Copate) Antoni Domènech apunta que en territorios rurales con “dinámicas diferenciadas” entre la costa y el interior, como sería el caso de este, la parte interior “no dispone de una oferta amplia”. Esto “se repite en el conjunto de las áreas rurales de Catalunya”, añade.

Según la encuesta del Pla Director de Mobilitat de la zona, solo entre el 1% y el 3% de la población usa el transporte público, lo que paralelamente dispara el gasto mensual de sus habitantes en movilidad, que alcanza de media los 144 euros al mes, ante los 73 del resto de catalanes. El portavoz de la plataforma Trens Dignes Terres de l'Ebre-Priorat y delegado territorial de l'Associació per la Promoció del Transport Públic (PTP), Josep Casadó, explica que la falta de una Autoritat Territorial de Mobilitat (ATM), como sí hay en otras zonas, provoca una falta de planifica-

Las concesiones de varias líneas de bus acaban en 2028, cuando se podría repensar la red

Casadó (PTP): “Si hay tren, no puedes poner autobuses, ni ahora ni de cara al futuro”

La desconfianza en el tren después de décadas de desinversión empuja a la gente al bus

ción y unificación de tarifas. Casadó reclama una “gestión más coherente con las necesidades del territorio”.

Para la vicepresidenta de la PTP, Dolors Clavell, la falta de un modelo de movilidad integrado en Catalunya provoca disfunciones, también en la red de autobuses. “Falta una visión integrada de las necesidades de transporte”, afirma. En el caso de los autobuses esto “se agrava”, porque, al tratarse de concesiones privadas, hay menos control. Las concesiones de las líneas grandes acaban en 2028, después de que se prorrogaran por 25 años más de los iniciales. “Es el momento idóneo para decir cuál es el modelo que queremos”, señala.

Gutiérrez explica que el transporte público más eficiente, cómodo y competitivo, “si funciona bien”, es el tren. Aun así, tiene un coste de implantación mucho más alto, y para cubrir estas necesidades se hace imprescindible el bus. Pero otro de los problemas que achaca la red de transporte público es, precisamente, la competencia entre tren y autobús. En los últimos años se

Una nueva flota de autobuses del Área Metropolitana de Barcelona.

han implantado una serie de autobuses, como algunos de los llamados “Exprés”, que hacen los mismos recorridos que el ferrocarril y en menos tiempo. Por ejemplo, para ir de Barcelona a Igualada (Anoia) en tren se tarda más de hora y media, mientras que en bus puedes hacerlo en 50 minutos. Algo similar pasa entre la capital y Vilafraña del Penedès (Alt Penedès).

“La competencia entre dos servicios públicos no puede ser positiva, porque se pierde por ambos lados”, afirma Domènech. “Estamos en un país que tradicionalmente ha apostado por la carretera, y esto marca la situación en la que estamos”, añade. Clavell lamenta que no se debería promover esta competición entre servicios de la propia Administración. “Si hay tren, no puedes poner autobuses, ni ahora ni de cara al futuro. Hay que mejorar y potenciar la línea ferroviaria”, añade Casadó.

Para el portavoz de la plataforma Trens Dignes, detrás de esta política hay cierta visión de los servicios públicos que se inclina por la privatización. “Prefieren los

autobuses porque les cuestan menos”, afirma. A esto se suma una desconfianza en el tren motivada por décadas de desinversión y falta de mantenimiento que ha conducido a un servicio deficiente. La pandemia lo ha agravado. “Han desaparecido trenes, pero no buses. Al final la gente se acostumbra y sube al bus”.

Ante la poca viabilidad de grandes líneas de transporte público en territorios poco poblados, expertos como Gutiérrez y Domènech señalan las posibilidades del servicio a demanda y alternativas como la combinación de líneas subvencionadas, como las escolares, para generar más eficiencia. Domènech propone la integración de todos los servicios de movilidad en una plataforma única para facilitar la planificación de los viajes. “Si queremos que la movilidad sea sostenible tendremos que tirar hacia la movilidad como un servicio, y esto es responsabilidad pública y también de la sociedad”, apunta. “Hay que pensar la planificación del territorio con la movilidad de forma más integrada”, concluye Gutiérrez.

La perspectiva de género para mejorar el sistema

Los distintos patrones de movilidad entre hombres y mujeres muestran la necesidad de políticas públicas que incluyan a ambos

E. P. V.
BARCELONA

Las mujeres se mueven más en transporte público y a pie que los hombres. Según la última encuesta de movilidad de la Autoritat del Transport Metropolità (ATM), en día laborable el 21% de mujeres usan el transporte público, ante el 15% de los hombres, mientras que el 32% se mueven en transporte privado, por el 41% de los hombres. Además, casi la mitad prefiere andar. La vicepresidenta de l'Associació per la Promoció del Transport Públic (PTP), Dolors Clavell, defiende la necesidad de hacer políticas de movilidad con perspectiva de género porque “nos movemos diferente y de manera más compleja”.

Históricamente la movilidad se había planeado partiendo de un modelo “clásico”, que consideraba el trabajo como elemento central de la misma. Pero al incorporar la perspectiva de las mujeres, las mayores usuarias del transporte público, esta visión se amplía. También nos movemos para ir a la escuela, al hospital, por ocio o para cuidar a mayores. “Esta amplitud de miras hace que el sistema sea mejor para todo el mundo. Cuando atiendes a la mirada de las mujeres, respondes a las necesidades de mucha más gente”, afirma la vicepresidenta. Una mayor seguridad dentro del transporte es otro aspecto que sería prioritario.

La PTP organiza este año el III Congrés de Dones, centrado en la movilidad de las mujeres en transporte público, conjuntamente con el

Col·lectiu Punt 6. La vicepresidenta expresa la voluntad que se convierta en un punto de encuentro “estable” para trabajar la cuestión, que empieza a estar presente en la planificación, pero aún es muy desconocida para el gran público. Por eso, el congreso aspira también a difundir estos avances y contribuir a su expansión al conjunto de políticas de movilidad, así como poder evaluarlas.

Clavell señala como, más allá de Barcelona, también hay problemáticas específicas de la movilidad de las mujeres en ámbitos rurales. “O tienes coche o no te puedes mover”, dice. Y esto afecta de forma especial a ellas, ya que el acceso al vehículo privado está marcado por la renta, la edad y el género. “Una movilidad dependiente del automóvil genera fracturas sociales muy marcadas”, apunta Aaron Gutiérrez, profesor de Geografía en la Universitat Rovira i Virgili (URV) e investigador del Grup de Recerca d'Anàlisi Territorial i Estudis Turístics.

El acceso al vehículo privado está marcado por la renta, la edad y el género

Las mujeres se mueven más en transporte público y a pie que los hombres

A dalt, l'edifici a mitja construcció que els veïns han batejat com el 'Pirulí'. Al costat, dos dels veïns afectats pel PERI: el Xavier (a dalt) i el Miquel (a baix).

Els últims resistents del barri antic de Santa Coloma

Un petit grup de veïns manté un llarg pols contra un pla urbanístic estancat que podria fer-los fora de cases antigues. "No volem sortir d'aquí", diuen

Jordi Ribalaygue
SANTA COLOMA DE GRAMENET

Miquel Morcillo viu al centre de Santa Coloma de Gramenet com si ho fes enmig d'un poble. En donen prova el pati i el galliner amagats darrere la casa, on l'ombra del rètol d'un negoci pretèrit s'intueix sobre el portal. "Hi vaig venir amb la meva dona el 1969. No volem sortir d'aquí", deixa clar el Miquel. La llar –un bocí del passat– s'ha vist en perill de ser arrasada.

El Pla Especial de Reforma Interior (PERI) del barri antic es va aprovar el 1999 i contempla enderrocar una dotzena de fin-

ques que continuen dempeus, construir nous habitatges i eixamplar un passeig. Tanmateix, el projecte roman estancat. Tot i que un grapat d'edificis s'han tapiat a mesura que s'han buidat de veïns i amenaçaven ruïna, gairebé res ha canviat a primera vista des que fa més d'una dècada van despuntar les primeres crítiques, que perduren en una part del veïnat, contra una operació a la qual recriminen presumptes intencions especulatives i menyspreu envers el patrimoni històric i sentimental de la ciutat.

Una querella recent ha revifat la controvèrsia. El llogater d'una casa condemnada a ser ensorrada l'ha interposada, i el jutjat d'instrucció 5 de Santa Coloma investiga a instàncies de la Fiscalia. El denunciante acusa de revelació d'informació privilegiada, prevaricació urbanística i coaccions la tinenta d'alcaldessa Lidia Montero i l'exre-

gidor d'Urbanisme Jordi Mas, tots dos del PSC, així com al director d'Urbanisme de l'Ajuntament, Miquel Roig. La querella pivota entorn d'un suposat afavoriment il·lícit al Banc Sabadell, el principal propietari de la zona fins que, fa pocs mesos, va traspasar la cartera d'immobles al fons d'inversió estatunidenc Oaktree Capital Management. El govern local ha declinat respondre sobre les acusacions mentre que l'entitat financera no ha contestat a *El Quinze*.

Entre altres fets, la querella sosté que el Banc Sabadell va adquirir tres finques l'any 2015, tres mesos abans que s'atorgués la possibilitat d'edificar-hi a sobre. El denunciante creu que l'adquisició d'unes llars antigues i sense interès aparent per part d'una gran entitat només s'entén perquè el banc disposava presumptament de dades confidencials que li garantien que,

Pintades reivindicatives a les façanes d'edificis afectats. A la dreta, carrers del barri antic de Santa Coloma.

FOTOS: MONTSE GIRALT

Un centre ocupat a la vora de l'Ajuntament

Al barri antic s'ubica el Centre Social Okupat i Autogestionat La Kasa, on participen unes 20 persones. L'Ajuntament les acusa de problemes de convivència. L'assemblea del centre ho nega i creu que es pretén estigmatitzar-los. "Gràcies a nosaltres s'ha salvat un edifici històric", destaquen. Es refereixen a una finca que va acollir una escola innovadora fa un segle i que el Consistori va desistir d'ensorrar arran d'una protesta l'any 2018. Proposen una gestió comunitària de l'immoble que ocupen, que es preveu que sigui enderrocat. Asseguren que no reben cap resposta.

MONTSE GIRALT

si s'afanyava a comprar-les, algun dia li reportarien un negoci rendible.

Una de les cases de què el Sabadell es va apropiat és la que habita el Miquel i, segons la querella, la revisió del projecte va suposar permetre l'opció que s'aixequin tres plantes a sobre. L'inquilí només abona 96,12 euros al mes per residir-hi, i no li han temptat les ofertes per marxar-ne: "Fa cosa de tres anys m'oferien uns 28.000 euros. No hi estava d'acord. També em van oferir un pis, però no era aquí al centre, sinó tocant a Sant Adrià de Besòs. Era d'una sola habitació, feia pena. Havia de pagar més de 300 al mes, molt més del que pago ara".

El Miquel ha començat a transferir el lloguer al fons que ara li fa d'arrendador. Fa temps que ningú no l'empaita amb un desallotjament imminent. Guarda una carta de l'alcaldeessa Núria Parlon en què es compromet que podrà quedar-s'hi. "Diu que podem estar-nos-hi tot el temps que vulguem. Però quant temps és això? No n'estem mai, de tranquils", diu l'inquilí.

L'Ajuntament sí que va refermar l'any passat que, entre altres, es tiraria a terra la casa del Xavier i la Puri. S'interposa en la trajectòria on es vol ampliar un passeig, sense data. De portes endins, el domicili conserva l'elegància amb què fa 80 anys el van bastir els avis del veí, que l'ensenya amb l'orgull d'haver-hi nascut: "Això no es paga amb res. Els sentiments tenen un valor".

"Hi vivim des del 2013 i ens vam gastar més de 20.000 euros en reformes. No ho vam fer d'amagat: a l'Ajuntament ens van donar llicència d'obres i ens van dir que anava per llarg que n'haguéssim de sortir. Era mentida", es queixa la Puri, que recorda que una vegada els van apressar a lliurar les claus abans de dues setmanes. La parella no en va fer cas i s'ha embarcat en un contenciós contra el Consistori. Fins ara, ha rebutjat bescanviar la finca per un pis d'uns 60 m² i per una indemnització pel preu del terreny, uns 140.000 euros. "Volem que ens deixin en pau o, com a molt, que ens donin, dins del barri, els mateixos metres quadrats que ara tenim", rebla el Xavier. La terrassa, l'habitatge i els baixos de la casa fan 100 m² cadascun.

Un llarg estira-i-arronsa

Les disputes venen de lluny. El PERI es va voler imposar a la primera dècada del segle XXI, quan es projectaven un centenar d'habitatges nous, un centre comercial i un bloc de 12 plantes que sobresortís en el perfil de Santa Coloma. La fallida de la constructora que el promovia, la crisi econòmica del 2008 i la caiguda de l'alcalde Bartomeu Muñoz per la corrupció urbanística al cas Pretòria van estroncar les previsions.

L'armadura buida del gratacel queda com a vestigi d'una època de febre edificadora. A Santa Coloma l'anomenen el pi-

rulí; per aixecar-lo, es va fer miques una antiga casa d'estiueig, Can Pedragosa, sense reparar en el fet que la façana estava catalogada i s'havia de conservar. Les obres, incrustades a prop de l'Ajuntament, es van aturar a mig fer a la sisena planta. El govern municipal vol acordar amb el propietari que el bloc s'acabi amb l'alçada que ja té, i, a banda, allotjar equipaments públics en comptes de comerços a la plaça de la Vila. "Està bé com a primer pas, però no resol tots els problemes", diagnostica Antoni Sancho, de la Plataforma Salvem el Barri Antic de Santa Coloma. Membres de l'entitat van encadenar-se per frenar les demolicions que el Consistori va intentar reprendre el 2018.

L'Ajuntament addueix que el PERI s'ha de desbloquejar per esvair la sensació d'abandonament que sent que s'hi ha arrapat. Per contra, Sancho li retreu una forma "impresentable d'actuar, per proposar modificacions mentre deixa passar el temps sense fer-les, i alhora amenaçar amb enderrocs". La plataforma advoca per no massificar ni adulterar una part del barri antic. "Es necessiten espais de trobada, amb placetes i zones verdes, no més habitatges ni més població, i que els afectats es quedin on són", defensa Sancho.

L'Ajuntament es planteja reduir el nombre de nous habitatges i compensar els propietaris traslladant l'edificabilitat al barri de Riu Nord, cosa que amoïna la Federació de Veïns de Santa Coloma (Favgram). El president, Tomás Fernández, demana solucions per al barri antic, que opina que "està empitjorant". Creu que es pot consensuar el PERI amb les correccions anunciades i evitant sospites d'especulació. "Que es dialogui per indemnitzar els veïns pagant el que toca i traslladar-los a prop d'on viuen, sense desubicar ningú i sense els errors que es van cometre", prega. I recorda que cal reallotjar famílies vulnerables que han ocupat habitatges pendents d'ensorrar.

Fa més de 20 anys que es va aprovar reformar el centre, però ha topat amb recels i crisis

L'Ajuntament té pendent reprendre enderrocs que activistes van frenar encadenant-se el 2018

Un jutjat investiga arran de la querella d'un inquilí contra tres responsables municipals

EL QUINZE

de **Público**

PUNTUALS, PROPERES I POPULARS

Biblioteques

BARCELONA

Bib. Ateneu Barcelonès
Bib. Barceloneta-La Fraternitat
Bib. Bellvitge
Bib. Bon Pastor
Bib. Camp de l'Arpa-Caterina Albert
Bib. Can Rosés
Bib. Canyadó i Casagemes-Joan Argenté
Bib. Canyelles
Bib. El Carmel-Juan Marsé
Bib. Clarà
Bib. El Clot-Josep Benet
Bib. Collserola-Josep Miracle
Bib. Les Corts-Miquel Llongueras
Bib. Esquerra de l'Eixample-Agustí Centelles
Bib. Fort Pienc
Bib. Francesc Candel
Bib. Francesca Bonnemaison
Bib. Gòtic-Andreu Nin
Bib. Guinardó-Mercè Rodoreda
Bib. Horta-Can Mariner
Bib. Ignasi Iglésias-Can Fabra
Bib. Jaume Fuster
Bib. Joan Miró
Bib. Nou Barris
Bib. Poblenou-Manuel Arranz
Bib. Poble-sec-Francesc Boix
Bib. Ramon d'Alòs-Moner
Bib. Les Roquetes
Bib. Sagrada Família-J. M. Ainaud de Lasarte
Bib. La Sagrera-Marina Clotet
Bib. Sant Antoni-Joan Oliver
Bib. Sant Gervasi-Joan Maragall
Bib. Sant Martí de Provençals
Bib. Sant Pau-Santa Creu
Bib. Trinitat Vella-José Barbero
Bib. Vallcarca i els Penitents-M. Antonieta Cot
Bib. Vapor Vell
Bib. Vila de Gràcia
Bib. Vilapicina i la Torre Llobeta
Bib. Zona Nord

ABRERA

Bib. Josep Roca i Bros

AIGUAFREDA

Bib. Lluís Millet i Pagès

BADALONA

Bib. Can Casacuberta
Bib. Llefià-Xavier Soto
Bib. Lloreda
Bib. Pomar

BADIA DEL VALLÈS

Bib. Vicente Aleixandre

BALSARENY

Bib. Pere Casaldàliga

BARBERÀ DEL VALLÈS

Bib. Esteve Paluzie

CASTELLDEFELS

Bib. de Castelldefels-
Ramon Fernández Jurado

CERDANYOLA DEL VALLÈS

Bib. Central de Cerdanyola

CORNELLÀ DE LLOBREGAT

Bib. Marta Mata
Bib. Sant Ildefons

ESPLUGUES DE LLOBREGAT

Bib. Central Pare Miquel

GAVÀ

Bib. Josep Soler Vidal
Bib. Marian Colomé

L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Bib. La Bòbila
Bib. La Florida
Bib. Josep Janés
Bib. Santa Eulàlia

EL MASNOU

Bib. Joan Coromines

MOLINS DE REI

Bib. Pau Vila

MONTCADA I REIXAC

Bib. Can Sant Joan
Bib. Elisenda de Montcada

Vallès Occidental

Baix Llobregat

MONTGAT

Bib. Tirant Lo Blanc

EL PAPIOL

Bib. Valentí Almirall

EL PRAT DE LLOBREGAT

Bib. Antonio Martín

PREMIÀ DE DALT

Bib. Jaume Perich i Escala

PREMIÀ DE MAR

Bib. Martí Rosselló i Lloveras

RIPOLLET

Bib. Ripollet

RUBÍ

Bib. Mestre Martí Tauler

SABADELL

Bib. Can Puiggener
Bib. del Nord
Bib. de Ponent
Bib. Els Safareigs
Bib. del Sud
Bib. Vapor Badia

SANT ADRIÀ DE BESÒS

Bib. Font de la Mina
Bib. Sant Adrià

SANT ANDREU DE LA BARÇA

Bib. Aiguestoses

SANT BOI DE LLOBREGAT

Bib. Jordi Rubió i Balaguer
Bib. Maria Aurèlia Capmany

SANT CUGAT DEL VALLÈS

Bib. Central Gabriel Ferrater
Bib. de Mira-sol-Marta Pessarrodona
Bib. de Volpelleres-Miquel Batllori

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Bib. Montserrat Roig

SANT JOAN DESPÍ

Bib. Mercè Rodoreda
Bib. Miquel Martí i Pol

SANT JUST DESVERN

Bib. Joan Margarit

SANTA COLOMA DE GRAMANET

Bib. Can Peixauet
Bib. Central de Santa Coloma de Gramenet
Bib. del Fondo
Bib. Singuerlin-Salvador Cabré

Distribució
gratuïta i
personalitzada.
Segmentació
territorial a l'àrea
metropolitana

40.000
exemplars
setmanals

Maresme

Barcelonès

Punts de recollida

Arc de Triomf
Bac de Roda
Badalona-Pompeu Fabra
Baix Llobregat
Barceloneta
Bellvitge
Can Vidalet
El Carmel
Catalunya
Ciutadella-Vila Olímpica
Mercat de Collblanc
Escola Industrial
Espanya
Fabra i Puig
Fondo
Fontana
Francesc Macià
Glòries
Horta
Hospital Clínic
Jaume I
Lesseps
Lluçmajor
Maria Cristina
Palau Reial
Palau Robert
Paral·lel
Passeig de Gràcia-Gran Via
Poblenou
Pubilla Casas
Rambla Catalunya-Rosselló
Rambla-Boqueria
Sagrada Família
Sagrera
Sant Adrià de Besòs-Joan XXIII
Sant Andreu
Santa Eulàlia-Torrassa
Sants Estació
Sarrià
Torrassa
Universitat
Ronda Universitat-Pelai
Vall d'Hebron
Virrei Amat
Zona Universitària

Los Verdes Material reciclable

Àngel Ferrero

Los buenos resultados obtenidos por Los Verdes en las pasadas elecciones regionales en Alemania acercan un poco más a la formación a su entrada en el Gobierno federal este otoño, pero, ¿a qué precio?

El periodismo es con demasiada frecuencia una profesión que se ejerce a contrarreloj. Muchos son los inconvenientes y existen numerosos tratados teóricos al respecto para quien quiera consultarlos, pero señalemos una de las ventajas, aunque sea involuntaria, de este gaje del oficio: un poco como ocurre con la escritura automática, la escasez de tiempo hace que aflore el inconsciente del periodista a través de los estereotipados recursos retóricos que utiliza, y, de ese modo, que la ideología se revele con mayor claridad en su texto. Pocas ideas han reciclado más los medios –por pereza, por inercia o por pura ideología– que la de que Los Verdes son algo así como una novedad política. También pocas ideas son más falsas.

En *Krieg, Atom, Armut, Was Sie reden, was sie tun: Die Grünen* [Guerra, energía nuclear, pobreza: lo que dicen y lo que hacen Los Verdes] (Rotbuch, 2011), Jutta Ditfurth ajustaba cuentas con el partido que ayudó a fundar. Para la autora, Los Verdes son ya “un partido como cualquier otro”, escribía, “pero más hábiles que el resto a la hora de aparentar lo que no son”. Desde 1985, recordaba, Los Verdes han participado en más de una treintena de gobiernos de coalición, incluyendo el eje-

cutivo rojiverde del canciller Gerhard Schröder (1998-2005). Lejos de sus orígenes en la izquierda alternativa, Ditfurth aseguraba que la mayoría de sus cargos son “representantes de una clase media afluente que puede permitirse comida saludable, separa los residuos, lleva a menudo a sus hijos a escuelas privadas y dispone de suficiente tiempo y dinero para viajes en avión nada ecológicos”.

En un artículo publicado en enero en *New Left Review*, Thomas Meany describía cómo los cambios en la estructura social de Alemania que produjeron ese desplazamiento en la base de Los Verdes han modificado también la estrategia política de la Unión Demócrata Cristiana (CDU) de Angela Merkel, que se marcó el objetivo de “forjar una alianza funcional entre los principales sectores de la industria orientada a la exportación y las clases medias progresistas”. La clave del éxito de Los Verdes descansa principalmente aquí, y la importancia del debate ecológico es una feliz casualidad. En las elecciones en Baden-Württemberg el candidato de Los Verdes, Winfried Kretschmann, incluso recicló como lema de campaña una frase de Merkel del año 2013: “Ya me conocen” (*Sie kennen mich*).

La presentación el pasado 19 de marzo del programa electoral para las elecciones generales de otoño no hizo más que confirmar lo anterior. Su lema es “Alemania: todo está ahí” (*Deutschland: Alles ist drin*). No hay que cambiar las cosas, solo gestio-

Según Peter Nowak son “el partido de la nueva fase de acumulación del capitalismo”

Los sondeos sitúan a Los Verdes solo por debajo de la CDU a escala federal

El copresidente de Los Verdes, Robert Habeck, se dirige a los medios.

narlas: Los Verdes como tecnócratas de la nueva burguesía. “Una protección del medio ambiente conforme al mercado” es “una quimera”, criticó la copresidenta de La Izquierda, Janine Wissler, en declaraciones al diario *Junge Welt*. “El capitalismo y una economía sostenible no se avienen”, destacó Wissler, al tiempo que lamentaba que la formación ecoliberal transmite “la ilusión de que todo sería posible sin necesidad de luchas sociales ni de tomar decisiones claras”.

Meses atrás, Peter Nowak calificó a Los Verdes en *Telepolis* como “el partido de la nueva fase de acumulación del capitalismo”, que, adoptando una retórica ecologista puramente oportunista, permite a los intereses económicos poner en marcha una nueva fase de acumulación por desposesión. “De este modo”, reflexionaba Nowak, “puede desentenderse del movimiento obrero surgido del capitalismo fósil, y con él, de sus éxitos duramente conseguidos”. El copresidente de Los Verdes, Robert Habeck, lo expresó sin tapujos en una conferencia para el Instituto de Economía Alemán (IW): “El capitalismo nos ha traído un éxito inconcebible. En el mundo se vive en términos generales mejor, con más seguridad, riqueza y satisfacción, más salud y más años que nunca para una generación humana en nuestro planeta”.

Según los sondeos, Los Verdes se mueven actualmente entre una intención de voto del 17% y el 21%, por detrás de la

Al otro lado de la frontera

Para Alemania, Austria es una suerte de laboratorio político. Su canciller, el conservador Sebastian Kurz, se ha demostrado capaz de pasar de una coalición de gobierno con la ultraderecha a otra con Los Verdes sin rasguños. Al menos hasta ahora. *Der Standard* se preguntaba la semana pasada si el ejecutivo austriaco no estaba a un paso de la ruptura teniendo en cuenta la desconfianza mutua y la falta de una estrategia clara. Por ahora se mantiene, añadía el periódico, por la falta de alternativas.

CDU (29%-33%), pero por delante de los socialdemócratas. Aunque los casos de corrupción están desgastando a los conservadores y podría abrirse una ventana de oportunidad a un tripartito federal entre verdes, socialdemócratas y postcomunistas, la cúpula de Los Verdes no parece ni siquiera haberse planteado la propuesta y mantiene firme su apuesta por una alianza con los conservadores. Una coalición que, como alertaba Tomas Konicz en *Telepolis*, no les conduciría a convertirse en una herramienta para frenar y revertir el cambio climático, sino a “degenerar en el gestor del colapso ecológico”.

Maria Barbal,
durant l'entrevista a
'El Quinze' de Público.

“Per a mi l’escriptura ha estat un espai de llibertat interna” Maria Barbal

Espectora, distingida amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes

L'autora de 'Pedra de tartera' i 'Tàndem' repassa en aquesta entrevista la seva trajectòria vital i literària, i reflexiona sobre l'ofici d'escriure, la maduresa i els moments de canvi, una constant en la seva obra

Entrevista **Maria Barbal**

Lídia Penelo
BARCELONA

Determinada i humil, **Maria Barbal** no gasta ínfules bohèmies, ni pretensions de figurar a cap capelleta perquè la convidin a saraus. Des que va publicar *Pedra de Tartera*, una de les novel·les escrites en català més traduïdes a altres llengües, no ha deixat d'oferir als lectors històries on els personatges s'han d'enfrontar a canvis poderosos que transformen la seva manera de viure. Diu que escriu per tenir la llibertat de dir el que no diria enraonant. Discreta i reservada, l'escriptora nascuda a Tremp el 1949 acaba de ser distingida per Òmnium Cultural amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. Tot i la dificultat d'alternar la professió, l'escriptura i la maternitat, des de l'any 1985 ha publicat onze novel·les i tres llibres de contes, a més d'haver escrit per a nens i d'haver col·laborat amb premsa.

La seva formació, des del parvulari fins que va acabar la carrera de Filologia Romànica Hispànica a la Universitat de Barcelona, va ser exclusivament en castellà, i en aquest sentit confessa: "Si algun mèrit he tingut, igualment que un gran nombre de persones de la meua generació, ha estat fer aquell esforç individual, a hores lliures de la feina, d'intentar posar-me al dia, començant per allò més bàsic, que és aprendre a escriure el català sense faltes". On recollirà el premi que li ha concedit Òmnium encara no es pot dir, però ella confirma amb els ulls enriolats que ja ho té decidit. Com que no vol donar-ne detalls, toca especular. Ara bé, no cal ser Sherlock Holmes per endevinar que la cerimònia no es farà a Barcelona. Tremp té molts números d'acollir el que serà un homenatge a una de les escriptores més fermes de la literatura catalana.

A aquestes altures de la seva trajectòria, què suposa haver rebut el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes?

Justament pot passar a aquestes altures, quan ja ets grans i has escrit bastant; diguem que és una situació propícia. Llavors ja hi ha tot el tema de qui el rep i per què. Però per a mi ha estat inesperat i molt satisfactori, perquè em sento reconeguda. Nosaltres anem fent, anem construint, anem escrivint i publicant, i quan et donen un premi així sents una gran alegria, perquè penses que t'han seguit una sèrie de persones, i això és molt satisfactori.

El 2021 està sent un any prolífic en premis. Ja el va començar recollint el Pla per *Tàndem*. Com porta tenir el focus a sobre?

Els premis normalment els agafo bastant bé, amb tranquil·litat. Evidentment al Premi Pla m'hi vaig presentar i hi havia la possibilitat de guanyar-lo, i m'ha fet il·lusió

tenir-lo. Tot i que això dels premis no deixa de ser una situació anòmala que et destarota la teua petita organització. I dic petita perquè la meua no és gaire gran. I quan guanyes un premi et trobes sent més visible i per a mi representa una certa incomoditat.

Té fama de ser tímida i reservada.

Sí, però més que res perquè si no no hauria fet pràcticament res, perquè em costa concentrar-me. Amb el telèfon, els correus i tantes qüestions que has de respondre... això em trasbalsa; i tot plegat, amb els premis s'accentua, però també sé que serà no més un temps i ja passarà.

La novel·la *Tàndem*, que ha merescut el Premi Josep Pla, la va escriure durant la pandèmia?

No, *Tàndem* estava acabada el 2015. Sorgeix d'una manera molt espontània, tinc la idea, l'escriu i veig que ha resultat una novel·la breu i la deixo, i penso que ja la tornaré a mirar, i que pot ser una novel·la que pot donar més fruit, amb més personatges o amb els mateixos, però amb més argumentació. Després em poso amb dues novel·les que m'han donat molta feina d'argumentació i d'escriptura, que són *En la pell de l'altre* i *L'amic escocès*. Quan el procés d'aquestes novel·les s'acaba, me'n recordo que tinc algunes coses escrites, una d'elles *Tàndem*. La repasso i la dono a llegir, i començo a rebre reaccions positives, i aquestes coses t'animen, i després ve la idea del premi.

Els seus protagonistes, l'Armand i l'Elena, fan veure al lector que quan et jubiles segueixen passant coses.

Per edat conec moltes persones que estan en situacions que podrien ser les seves, i he notat que en aquest període hi ha com un final abans del final. Això de l'"ai que bé, ara et jubiles, ja podràs fer tot el que no po-

dies fer abans". Però, escolta, tot el dia no estàs llegint, tot el dia no vas a música, tot el dia no fas gimnàstica. És a dir, és un canvi i tu fins a on et permetes? Tota la resta ja ho has viscut, i ara què? Això ho plantejo amb aquests dos personatges, que tenen situacions diferents però que estan molt necessitats d'afecte, perquè la vida sense afecte resulta dura. El que volia plantejar són les barreres que es posen ells mateixos, i això, que em sembla un tema interessant i que no és exclusiu de la tercera edat, sí que s'accentua quan et jubiles. Si t'aparelles, tens fills, després què, ja està tot? Per a la societat en certa manera ja has fet allò principal, però la vida no s'acaba quan et jubiles i segueixen passant coses. Necessitem continuar respirant aire nou, tenir amistats... i jo volia plantejar això.

En el seu cas, després de més de mitja vida fent classes en un institut, com va gestionar la jubilació?

En el meu cas ha estat un pèl diferent. Vaig prendre una decisió que també va tenir una gran dificultat. Vaig demanar una excedència a finals del 1999, porto 20 anys sense fer classes. Feia una feina que francament m'omplia, però de sobte va venir l'escriptura i tenia clar que compartir-ho tot plegat era complicat.

Així que li tocava haver de compaginar maternitat, ensenyament i escriptura, i no va voler jugar a fer de superdona.

Tu ho has dit. Tinc dos fills, en aquell moment eren adolescents i de veritat que hi has de ser. I aleshores, vaig passar un temps molt malament, perquè no vaig encertar gaire el moment de deixar les classes. Era quan just havia acabat *Carrer Bolívia*, venia d'un permís sense sou de dos mesos i després vaig demanar l'excedència. I aleshores em vaig trobar sense escrip-

tura, no tenia cap projecte al cap, no tenia les classes i m'ho vaig passar força malament. Pensava que havia fet un error fort. Van ser uns mesos dolents, però em van ajudar i ja està. Per tant, la jubilació per a mi va ser avançada. Però tinc molta gent al voltant que s'han jubilat i l'animació els dura 15 dies. Si estàs bé físicament i mentalment també pots fer moltes coses.

Una altra de les idees que defensa a *Tàndem* és que l'amor no caduca, no té edat.

L'amor i l'afecte no caduquen mai. Segur que hi ha persones de molta més edat de les que faig sortir al llibre que s'enamoren. Ara, si em preguntes si aquest enamorament és com el primer, doncs no ho sé, però trobes en l'altre alguna cosa que et fa sentir bé. I això els passa als protagonistes de *Tàndem*; ells ja no tenen gaires ganes d'explicar-se la vida, però sí que necessiten afecte. I amb aquesta situació el que vull que es vegi és que en aquest estadi de la vida també s'ha de ser valent.

Escriu *Pedra de tartera* a 30 anys. Fins aleshores això d'escriure ho portava una mica en secret?

En secret, secret, no, però mai havia pensat que aquesta tendència meua tindria una possibilitat d'arribar als altres. Jo escrivia petits diaris, alguns versos, algun reportatge de viatges que havia fet. No ho sé, jo no tenia cap... soc una noia de poble. Això de ser escriptora em semblava una cosa d'un altre món, tampoc tenia contacte amb cap escriptor, cap editor o cap periodista. I malgrat no tenir entrebancs directes, escriure no era fàcil per a mi, perquè la dedicació familiar era molta.

Però vostè arriba amb 14 anys a Barcelona, estava en contacte amb les coses que circulaven per la ciutat, o no?

MONTSE GIRALT

Entrevista **Maria Barbal**

Sí, però no et pensis, durant totes les vacances jo torno a casa, i estic molt arrelada al Pallars. Fins als anys 70, fins a la carrera, no em situo a Barcelona. No tenia cap vinculació literària, el màxim que coneixia eren uns llibreters fantàstics que hi havia a Tremp, però tampoc hi tenia gaire relació perquè eren uns senyors molt grans. Això sí, llegia molt, Salvador Espriu per a mi és importantíssim. En el meu cas l'escriptura és una cosa molt subtil i molt lenta. *Pedra de tartera* surt més com una necessitat meva de donar sortida a una història, i passa quan ja porto molt de temps amb l'afició de la lectura, i en aquell moment ja tinc 30 anys...

De *Pedra de tartera* es desprèn un amor immens per les contrades on va néixer. M'imagino que al principi de ser a Barcelona s'enyorava molt del Pallars.

M'enyorava bojament. Amb persones del mateix poble ens vèiem els caps de setmana i ens enyoràvem, i de vegades ploràvem, i recordo alguna companya que estava pitjor que jo i ens consolàvem. Els caps de setmana no podíem tornar a casa. A Barcelona hi passàvem el trimestre sencer; en aquella època el viatge al Pallars no era cap subtileza.

I de més gran, no va tenir temptacions de tornar-hi?

Sí, és clar, jo hi hauria pogut tornar amb poc esforç. Si m'hagués sortit una feina, penso que sí que hi hauria tornat. Tot i que ja havia anat fent relacions. Comparat amb les companyes que et deia, vaig tenir molta sort, perquè quan vinc aquí m'inscriuen al Montserrat, i de seguida conec gent que fa

escoltisme, em conviden a conferències, de seguida se m'obre el vano, i allò em va ajudar molt a quedar-me, en certa manera. I el meu marit és de Barcelona. Ell ja tenia una feina i això ho decanta.

De les lectures d'aquesta època de formació, quines recorda amb més afecte?

Vaig començar llegint poesia i entre els primers llibres que compro als 16 anys amb els meus pocs diners, i que encara guardo, hi ha *Solitud*, de Víctor Català, una edició de Selecta; compro l'antologia de Castellet i Molas, i després una mica més tard venen els llibres de Mercè Rodoreda, que també es publiquen als anys 60.

No va poder formar-se en català i va decidir estudiar-lo quan ja havia acabat la carrera. No li va passar pel cap escriure en castellà?

Tinc coses escrites en castellà, però no. En català no hi havia res, i jo feia una muntanya de faltes, perquè no te l'ensenyaven, però el volia aprendre, i quan acabo la carrera de romàniques i hispàniques ja tinc aquesta voluntat i aquest interès. I m'aboco a les lectures en català i vull recuperar el que m'he perdut, i m'apunto a cursos de llengua per tenir una formació normativa, i llavors, quan arriben les primeres oposicions, m'hi presento.

Dels gèneres que ha tastat, la novel·la és el que la fa sentir més còmode?

Hi ha hagut una etapa en què ha estat així, la novel·la m'ha donat més possibilitats d'argument i de tot. En el meu cas és tot intuïtiu, i les lectures que has fet en el moment d'escriure hi col·laboren molt. Però

“En el meu cas l'escriptura és una cosa molt subtil i molt lenta”

“Sempre he estat una persona que he retingut bastant les meves opinions, la meva acció”

“Des del 2017 tenim una situació molt dura els catalans, pensem el que pensem”

també hi ha un moment que em començo a interessar per la narrativa curta i ho trobo un repte impressionant. Aleshores vaig escriure *Ulleres de sol*, que no és un llibre de contes breus, sinó de relats una mica llargs, i aquella experiència em va agradar molt, perquè tenia idees, però fins que van arribar al llibre em va costar trobar la unitat i la coherència.

El tema de com s'assumeixen els canvis i la maduresa és constant als seus llibres.

Sí, m'interessa molt. Per una banda, m'interessa molt aquest canvi de situació que jo visc d'una forma molt suau i molt blana. En el meu cas va ser una migració cultural, però en canvi molta de la gent al meu voltant fa una migració total, deixen la casa de pagès, el poble petit amb unes condicions naturals òptimes, però amb unes condicions de vida social zero, no hi ha metge, no hi ha mestre, no hi ha farmàcia, res... i llavors ve la crisi dels anys 60 i la industrialització i veig gairebé pobles sencers que es buiden. Veig tota aquesta gent que són parents, amics i coneguts que van a Balaguer, a Lleida, a Barcelona, i veig com van canviant la seva mentalitat. Tots baixen dient que tornaran quan les coses vagin millor, però després veig com es van adaptant, es van situant bé, perquè són gent treballadora i sacrificada fins a límits molt grans. Aquest canvi el trobo interessantíssim i em queda aquesta llavor com un tema de gran interès, i després psicològicament hi ha aquests passos de maduració.

Amb la crisi provocada pel coronavirus potser aquests pobles que es van buidar es tornaran a omplir. Parlant de la pandèmia, com ha viscut el confinament?

Nosaltres a casa ja l'hem viscut amb una edat de risc. Familiarment l'hem viscut malament, perquè tenim nets i amb prou

feines els hem vist, però ningú ha estat molt malalt. Com a escriptora, el fet de tancar-me ha estat positiu, perquè m'ha tret totes aquestes excuses, que n'hi ha moltes, i si no te les inventes [riu]. Ho he viscut d'una manera privilegiada, econòmicament bé, però psicològicament ho notes molt, perquè trobes a faltar veure els parents, els amics, anar a Tremp. Ara porto des d'abans de Nadal sense anar-hi! Trobes a faltar tantes coses...

En alguna ocasió ha dit que escriu com un intent de transvestisme i d'inconformisme, per tenir llibertat, per atrevir-se a dir escrivint les coses que parlant no diria. Això és per la seva timidesa?

Exactament. Per educació i per caràcter, crec que són les dues coses sumades, sempre he estat una persona que he retingut bastant les meves opinions, la meva acció. I l'escriptura m'ha permès fer personatges, crear històries. Per a mi l'escriptura ha estat un espai de llibertat interna.

A En la pell de l'altre s'inventa l'associació Memòria i Llibertat. Dues qüestions molt necessàries en l'actualitat.

M'invento una associació perquè la protagonista, la Ramona, és un cas de persona que es vol superar a si mateixa, i en un moment determinat decideix mentir i ho fa posant-se al costat dels perjudicats, de les víctimes, i això m'interessava molt. I ara, des del 2017 tenim una situació molt dura els catalans; siguem d'on siguem i pensem el que pensem, la situació és molt dura, quan va arribar la pandèmia jo ja estava desolada, i ara què més ens pot passar? Ja sé que poden passar moltes coses, i no hi estic gens d'acord a comparar la pandèmia amb una guerra, però reconec que són uns temps que has d'estar molt serè.

D'aquest nou Govern de la Generalitat de Catalunya, què li agradaria esperar-ne?

Per una banda, m'agradaria esperar que fos un Govern molt efectiu socialment, perquè hi ha una gran necessitat de millora per part de moltes persones. Crec que això és molt important. Per una altra part, voldria que no hi hagués tensió entre persones que tenen aproximadament les mateixes idees respecte al país, i que malmetin una feina que poden i han de fer; seria una gran decepció que no fos així.

És optimista amb la proposta de Llei d'amnistia?

No soc optimista amb l'amnistia, i no ho soc per com veig les coses i com es posicionen els partits; si els partits espanyols que es diuen d'esquerres no hi donen suport, ho tenim clar... Ara, poden haver-hi canvis, però més aviat em sembla que van cap a l'altra banda. Tenim una situació...

MONTSE GIRALT

Coses de rics, vides no regalades i el testimoni de les milicianes

Lídia Penelo | Barcelona

Pijos

Marc Giró

Univers • 192 pàgines • 18,95 €

L'enigma dels rics

Si la vida dels anomenats *pijos* et sembla un enigma, aquest llibre de Marc Giró t'ajudarà a desxifrar-los i t'arrencarà més d'un somriure. Malgrat que l'autor deixa clar que el que ha escrit no és fruit de cap estudi antropològic, llegint-lo t'adones que de rics en coneix molts o, si més no, que s'ha passat moltes hores observant-los.

La vida no regalada

Luis Cabrera

Roca Editorial • 300 pàgines • 18,90 €

Ideals i 'duende'

Si creus que els barris no han de ser guetos i que els somnis s'han de lluitar, el que ofereix aquest llibre no et defraudarà. El director del Taller de Músics i una de les figures fonamentals del món del flamenc narra com s'ha obert camí en la vida des que va arribar al barri del Verdum a la Barcelona dels anys 60.

El pèndol

Anna Gas Serra

Proa • 160 pàgines • 18 €

Obsessions quotidianes

Si tens ganes de llegir uns contes on la quotidianitat s'enfila cap a la fantasia, aquest recull de relats que ha estat distingit amb el Premi Rodoreda de Contes 2020 et farà passar una bona estona. Anna Gas (Barcelona, 1996) és una escriptora molt jove amb bons dots literaris per capturar la complexitat de la vida.

Matar el marit

Li Ang

Males Herbes • 288 pàgines • 19,90 €

Assassinat o llibertat

Si busques una novel·la negra diferent, aquesta et sorprendrà. En aquest relat brutal, Li Ang et porta al cor d'una societat masclista, supersticiosa i opressora, on la dona no té cap parcel·la de llibertat. Sí, el títol és força revelador de per què va provocar força escàndol quan es va publicar en la seva llengua original l'any 1983.

Les combatents

Gonzalo Berger i Tania Ballo

Rosa dels Vents • 256 pàgines • 18,90 €

La lluita de les milicianes

Si tens la imatge de la fotoperiodista Gerda Taro amb una pistola a la mà arxivada a la retina, aquest llibre et permetrà conèixer quin paper van jugar les dones republicanes en la lluita armada contra el feixisme durant la Guerra Civil. Reconstruint les biografies de moltes d'aquestes combatents, els autors han omplert un buit de la història.

Nou a la ciutat

Marta Altés

Blackie Books • 32 pàgines • 14,90 €

El poder d'estimar

Si els petits que t'envolten demanen contes nous, recorda aquest nom: Marta Altés. Les seves històries són tendres, divertides i carregades d'il·lusió. En aquesta nova aventura, il·lustrada i escrita per ella, el protagonista és un gos que arriba a la ciutat i busca una llar. Hi ha una conclusió preciosa: casa nostra és estar a prop de la gent que estimem.

Cultura Agenda

MARGA CRUZ

Un grup de participants en l'espectacle C.A.M.E.S.

Estrena simultània pel Dia del Teatre

Judith Vives

Coincidint amb la celebració del Dia Mundial del Teatre, el diumenge vinent, 27 de març, nou sales municipals de Catalunya estrenaran de forma simultània l'espectacle sonor *C.A.M.E.S.: Comèdies Auditives en Moviment Espontànies i Sensorials*, de la companyia Escarlata. El muntatge proposa una visita guiada teatralitzada per les entranyes dels teatres, en els quals es farà un recorregut inèdit per espais poc coneguts pels espectadors, com els camerinos, la taquilla, els magatzems, les sales d'assaig o l'escenari, davant i darrere el teló.

Guiats per la veu en *off* dels personatges Josep Labsència i Maria Presència, i amb la proposta musical de la cantant, compositora i intèrpret mallorquina Joana Gomila, els espectadors descobriran, per exemple, per què porta malastrugança que els actors vesteixin de groc, o d'on ve la dita de "molta merda" per desitjar sort en una estrena, així com curiositats i anècdotes concretes de cadascun dels equipaments.

Els visitants disposaran d'unes audíogues sense fils per escoltar la peça de forma individual i simultània a tot el grup. La gràcia de l'espectacle és que el públic participa de manera activa en la visita guiada fins a convertir-se en els protagonistes de la seva pròpia obra, ja que *C.A.M.E.S.* permet a l'espectador ficar-se en la pell de l'actor o l'actriu i viure l'experiència de ser un artista.

L'espectacle proposa una experiència híbrida, a mig camí entre la visita guiada i l'obra de teatre, i està pensada per a tota la família, inclosos els nens i nenes a partir de nou anys. És, però, un espectacle que es viu de forma individual i amb grups reduïts, de 12 persones com a màxim, i que s'adapta a les normatives sanitàries i de seguretat per combatre la pandèmia. L'activitat té una durada aproximada de 45 minuts.

Els nou teatres que participen en aquesta iniciativa són el Bartrina de Reus, el Teatre Auditori de Granollers, el Teatre Auditori de Sant Cugat del Vallès, el Teatre Kursaal de Manresa, el Teatre Monumental de Mataró, el Teatre Municipal de Girona, el Teatre El Jardí de Figueres, el Teatre Principal de Vilanova i la Geltrú i el Teatre Principal d'Olot.

El projecte és una producció pròpia de Transversal Xarxa d'Activitats Culturals a càrrec de la companyia Escarlata. Aquesta històrica formació de circ, creada el 1987 per Bet Miralta i Jordi Aspa, crea espectacles de carrer, sala i carpa, i és pionera en la fusió de diverses disciplines. L'espectacle *C.A.M.E.S.*, a més, ha permès equipar amb aparells d'autodescripció aquells teatres que encara no en tenien, adaptant així els equipaments a la nova Llei d'accessibilitat als teatres. Les audíogues passaran a formar part d'aquests.

DATA 27 de març
LLOC Nou teatres de Catalunya
PREU En funció de l'espectacle

Palautordera acull el circ dels Universos Ambulants

El Circ Cric i l'Associació d'Espais de Circ de Creació han unit esforços per impulsar el Festival Universos Ambulants, que celebra la seva primera edició fins al 28 de març a Sant Esteve de Palautordera. Diversos espais i places de la vila acolliran tres carpes de circ –Circ Cric, Domo Kikolas i Carpa La Caputxeta– i dues instal·lacions a cel obert –Teatro sobre Ruedas i Circ Bover–. Dins d'aquests espais s'hi faran espectacles com ara l'*Allegro vivace*, de Tortell Poltrona & Cia; *RockCirk*, de Rolabola; *Calor*, de Jean Philippe Kikolas; *Circ a la fresca*, de Circ Bover; o *Punch*, de Fer Catastrofer.

El festival neix amb la voluntat de ser un punt de trobada entre els creadors de circ i el seu públic. En aquest

sentit, Universos Ambulants presentarà la primera trobada de carpes i espais escènics en una edició que vol ser l'inici d'un festival itinerant que se celebri en un futur en altres territoris.

La programació s'ampliarà amb dos Cabarets, divendres 26 i dissabte 27 a la tarda, dirigits per Brunette Bros, en els quals participaran artistes com ara els del Col·lectiu Nilak, Cia. Barré, d'Euskadi; Ricky el Professor de Tennis, d'Astúries; Mama Calypso o La Churry, entre d'altres. Tres concerts amenitzaran la trobada d'aquestes companyies.

DATA Fins al 28 de març
LLOC Sant Esteve de Palautordera
PREU 5 € (espectacle)

ALEX CARMONA

Una escena d'*'Allegro vivace'*, de Tortell Poltrona & Cia.

El Mecal se celebra de nou online

La 23a edició del festival Mecal Pro se celebrarà en format online a través de les plataformes FestHomeTV i Filmin. La cita manté l'estructura de l'edició passada i aposta per un format segur, que durant un més permetrà veure els curtsmetratges de la programació, a més de seguir les activitats paral·leles, com ara tallers, *masterclasses* i conferències.

DATA Fins al 22 d'abril
LLOC Online
PREU 2,50 € (sessió)

Dudamel dirigeix 'Otello' al Liceu

El reconegut director veneçolà Gustavo Dudamel torna a Barcelona per segona vegada per dirigir *Otello* al Liceu. La coneguda òpera de Giuseppe Verdi es podrà veure a partir de diumenge 27, en una producció d'Amélie Niermeyer procedent de l'òpera de Munic, i amb les veus de Gregory Kunde, Carlos Álvarez i Krassimira Stoyanova en els rols principals.

DATA Fins al 14 d'abril
LLOC Teatre del Liceu (Barcelona)
PREU A partir de 30 €

Tres exposicions a la Virreina

La Virreina Centre de la Imatge estrena tres noves mostres: *La violència il·lustrada*, que fa un recorregut exhaustiu sobre la trajectòria artística, política i editorial de Nanni Balestrini, un dels intel·lectuals italians més rellevants; *Persona*, una sèrie de retrats d'escriptors, intel·lectuals i artistes realitzats per la fotògrafa Anna Oswald Cruz; i *La nit incandescent: viatge al fons del voler viure*, de Jo Sol, que explora el desafiament que suposa el voler viure.

DATA Fins al 23/5 i el 27/6
LLOC La Virreina (Barcelona)
PREU Gratuït

Shakespeare 'aparca' a Figueres

La tempesta va ser la darrera obra escrita per William Shakespeare i la que va triar Parking Shakespeare per celebrar el desè aniversari de la companyia. En aquesta obra misteriosa i ritual, que es podrà veure aquest divendres 26 a Figueres, coneixem el Pròsper i la història que el va portar a viure en una illa màgica. Ara, però, un nou personatge guanya pes en el muntatge, el de la bruixa Sycorax, la mare de Caliban, eternament silenciada pel relat masculí.

DATA 26 de març
LLOC Teatre El Jardí (Figueres)
PREU De 12 € a 15 €

'Sopar amb batalla', la comèdia més negra de Jordi Casanovas

Sopar amb batalla, la comèdia negra escrita i dirigida per Jordi Casanovas, ha desembarcat al Teatre Borràs de Barcelona, on es podrà veure fins al 2 de maig. Protagonitzada per Júlia Barceló, Meritxell Calvo, Peter Vives, Francesc Ferrer, Mar del Hoyo, Jordi Coll i Majo Cordonet, l'obra s'havia d'estrenar ara fa un any, però la pandèmia del coronavirus va obligar a ajornar les representacions, i només s'ha pogut veure, amb gran èxit, en alguns municipis de Catalunya per on

el muntatge va poder fer gira. L'obra tracta de set personatges que se citen a la casa nova de dos d'ells, la Cris i en Dani. Ell vol proposar-li matrimoni a la seva parella, però una broma fora de to i inoportuna farà esclatar una gran crisi de parella i una batalla entre els amics. Una obra per retrobar-se amb l'humor de sempre.

DATA Fins al 2 de maig
LLOC Teatre Borràs (Barcelona)
PREU A partir de 22 €

L'obra de Didier Lourenço, en 'Primera persona' a Reus

Fins al 30 d'abril es pot visitar a la Galeria d'Art Anquin's de Reus l'exposició *Primera persona*, que presenta pintures, tècniques mixtes sobre paper i, per primera vegada, escultures policromades de Didier Lourenço. En totes les obres destaca el fet que la dona és protagonista d'escenes quotidianes, com ara seure en un sofà o anar en bicicleta. Les obres, a més, transmeten un estat d'ànim de plenitud.

DATA Fins al 30 d'abril
LLOC Galeria d'Art Anquin's (Reus)
PREU Gratuït

Una de les obres exposades.

El Festival Strenes de Girona recupera el vessant més solidari

Un concert de Judit Neddermann donarà el tret de sortida aquest divendres al Festival Strenes de Girona. Tot i les dificultats derivades de la pandèmia, que han obligat a redefinir la programació i el format en diverses ocasions, l'organització ha volgut seguir endavant, fidel al compromís amb els artistes, la indústria i el públic.

Les estrenes d'Oques Grasses, La Casa Azul, Stay Homas, Zoo, Ferran Palau, Amaral o La Pegatina són els principals reclams d'aquesta edició, que també inclourà les actuacions de Búhos, Andrea Motis, Joan Miquel Oliver, Miquel Abras, Clara Peya o Toti Soler. El festival va anunciar alguns concerts el 15 de desembre i les entrades es van exhaurir tan de pressa que en alguns casos s'han fet dobles sessions.

L'aposta del festival pel talent emergent continua intacta, per això manté la secció Talent Gironí i la distinció del Premi Talent Gironí. També acollirà la presentació del nou disc de Carmen 113, guanyadors del Premi Talent Gironí 2018. La novena edició del festival recupera, a més, el seu vessant

solidari: finançarà el projecte d'una entitat social de Girona escollida durant la Nit del Voluntariat, que es farà a la tardor.

Es mantenen els concerts icònics a les Escales de la Catedral. La resta es faran a l'Auditori de Girona, el Teatre Municipal, l'Auditori de la Mercè i La Mirona.

DATA Fins al 2 de maig
LLOC Girona
PREU En funció de l'espectacle

La pianista i compositora Clara Peya.

LA GUERRA DE CAMPAÑA, AL MNAC

Una nova exposició al MNAC, *La guerra infinita*, descobreix les diferents facetes de l'obra del fotògraf Antoni Campaña. La mostra es fixa en les imatges que va fer durant la Guerra Civil, i que la seva família va trobar fortuïtament el 2018. De gran qualitat artística i rellevància

històrica, van ser amagades per l'artista i van restar desaparegudes durant 70 anys. Ara fan una nova aportació sobre el conflicte i ressituen Campaña com un dels grans noms en la fotografia catalana del segle XX. La mostra es pot veure fins al 18 de juliol. L'entrada val 12 euros.

AVÍS: Els espectacles i les activitats d'aquesta agenda poden patir canvis de data o horari o cancel·lacions per culpa de la pandèmia. Abans d'anar-hi, és aconsellable confirmar la informació a través de les pàgines web dels organitzadors respectius.

Esports **Rocódromos**

La gran eclosión de la escalada deportiva

Justo en el año de su debut como disciplina olímpica en Tokio, disfruta de su momento de máxima popularidad. Explicamos las razones de su 'boom', no solo en Catalunya, sino en todo el mundo

Cugat Comas
MATARÓ

Este es el único lugar donde se puede hacer deporte en toda Barcelona. ¿Cómo quieres que no esté así de lleno?", se pregunta en voz alta Raphael. El acento lo delata, es francés. Estamos en el túnel de la Foixarda, en la montaña de Montjuïc, un sábado de febrero. Con gimnasios, pabellones y piscinas con restricciones, este espacio público con miles de presas para practicar escalada es la excepción a la norma imperante. Hay unas 200 personas, en aparente convivencia. Unas escalan, las otras vigilan y hay quien espera en sillas plegables de camping. La estampa es propia de esta peculiar realidad en Barcelona, pero también es indicativa del momento de eclosión de la escalada deportiva. En este país y en todo el mundo. Un estudio estadounidense identificaba a finales del año 2020 la escalada como el segundo deporte que más crecía en porcentaje de practicantes a nivel general, y el primero entre las mujeres.

La escalada engancha, crece y moviliza a miles de personas en Catalunya. Tratamos de averiguar qué crea adicción en una disciplina que se emancipó ya hace lustros

del alpinismo y que ha convertido las paredes de roca al aire libre y los rocódromos preparados en una pasión cada vez más extendida. "La pandemia ha reforzado la tendencia al alza de la escalada porque la gente hace más deporte", razona August Jutglar, uno de los socios de Bulder Planet, uno de los rocódromos más importantes de la provincia, en Mataró. No solo son los espacios naturales, también son estos equipamientos los que notan más demanda. ¿Por qué? "El rocódromo es para todos, no solo para los escaladores. Son lugares de ocio deportivo en los que solo necesitas pies de gato y magnesio para empezar y pasarlo bien", asegura Jutglar.

Toti Valés es escalador, exseleccionador estatal y ha hecho todos los papeles en la escalada deportiva. Asegura que hay diferentes factores que ayudan a entender la fiebre por la disciplina: "Catalunya es un paraíso para un escalador, de los mejores lugares para practicar la escalada deportiva por las zonas que hay". Valés ha asistido a lo largo de las últimas tres décadas al propio nacimiento de la escalada como deporte y al de los rocódromos. "Antes eran espacios de entrenamiento, una herramienta, y ahora son un fin en sí mismos, con el deporte que se practica cada vez más diferenciado de la escalada en roca", explica. Para él la escalada engancha por varias razones: "La sensación de riesgo es muy alta y, en cambio, es más seguro que ir en bicicleta. Hace 40 años que escalo y todavía tengo un punto de miedo. Además, es meditación en movimiento, te absorbe. Cuando escalas, eres tú y el momento y no hay nada más".

Debut olímpico

Toni Roy, de Mataró, sustituyó a Valés al frente de la selección española, que llegó a ser primera potencia mundial hace años. Ahora es el seleccionador de China. Se encuentra inmerso en la preparación de los Juegos Olímpicos de Tokio, en los que la

El Bulder Planet de Mataró, uno de los rocódromos más importantes de la provincia.

En 2020 la escalada fue el segundo deporte que más creció, el primero entre las mujeres

Jutglar: "Catalunya es un paraíso para la escalada, de los mejores lugares para practicarla"

Valés: "La sensación de riesgo es muy alta y, en cambio, es más seguro que ir en bicicleta"

escalada debuta como disciplina, con todo lo que eso supondrá. Roy tiene la difícil misión de liderar a su equipo en los Juegos que se disputan en la actual primera potencia mundial y gran rival regional, Japón.

Tiene claro que "el debut olímpico dará a conocer el deporte a gente que aún no lo ha descubierto. Sobre todo en sociedades o países donde está poco extendido. Le

dará visibilidad y, de cara a la gente joven, ayudará a motivar la parte competitiva de la escalada", que será la siguiente consecuencia del actual boom de la práctica, de carácter más amateur. Escalada de ocio y escalada deportiva, rocódromo y roca son diferentes expresiones de una misma rueda que no para de girar y crecer.

Para Roy, la otra clave de la eclosión de la escalada tiene una explicación incluso sociológica: "Tiene mucha parte social, porque compartes ratos y afición, haces comunidad, es muy amigable. En la sociedad individualista y estresante en la que vivimos, tener un punto de encuentro con gente con la que te identificas hace algo de tribu. Socializas, te relacionas y eso ayuda mucho". En este sentido, aprecia que "los últimos años ha aparecido un nuevo perfil de escalador. Antes el escalador era una persona mucho más de montaña y nómada. Hoy en día es gente urbanita, que va al rocódromo porque es más divertido que ir al gimnasio a levantar pesas", razona.

Este, de hecho, es el perfil que se puede apreciar en el túnel de la Foixarda, en otros Climbat privados o en equipamientos públicos y zonas de roca, al aire libre, que con la tendencia a la práctica deportiva en exteriores y las redes sociales se han incluso masificado. Es la moda.

Passatemps

MOTS ENCREUATS

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												

Horizontals

1. Individu d'un poble camític, també són coneguts amb el nom de danakils o dankalis. L'idioma oficial, religiós i literari de l'imperi sassànida durant els segles III-VII. 2. Adverbi, arran. Pertanyent als sabeus. Pronom personal adverbial . 3. Agregat mineral compacte compost d'albita, zoisita, epidot i granat, produït per saussuritització. 4. Anar com un... Sufix que significa 'habitant o natural de'. Igualment, en el mateix grau, talment. 5. Sotamàniga. 6. Abreviatura d'ibídem. Pedra arrodonida i molt llisa que hom troba a l'estómac d'alguns saures fòssils. 7. Preposició, en direcció a. Pertanyent a la família alida. 8. Esguerrat. Arbre que hom ha acotat.

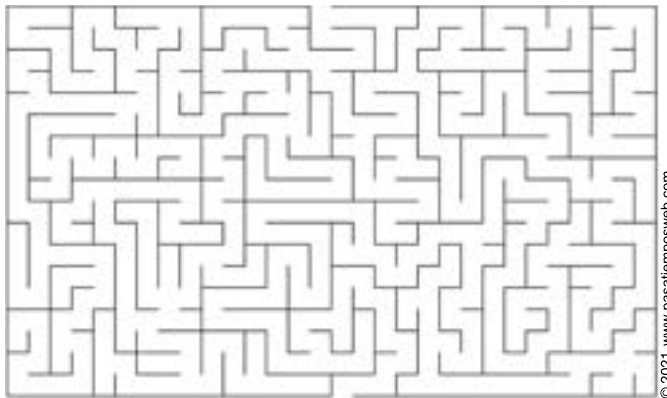
Verticals

1. Asserenada. 2. Quarta nota de l'escala musical diatònica, segons la nomenclatura de Guido d'Arezzo. Lòbul petit o subdivisió d'un lòbul. 3. Olleta d'una nansa. Nom de la lletra v. 4. A Catalunya, exacció que els senyors directes de masos cobraven dels pagesos per l'explotació de terres. 5. Vaixell que pot navegar per sota l'aigua. 6. Moviment que fa una persona que camina. Planta herbàcia bulbosa de fulles linears i de flors blanques, pèndules, en forma de campana, a la summitat de la tija. 7. No present en un lloc. 8. Heura. 9. Capital del comtat de Larestan. Boca d'una fera. 10. Relatiu a la Itàlia antiga. 11. Frase feta, Seguir la... Doncs. 12. Qualitat de buit, de va, d'inútil.

LES 7 DIFERÈNCIES

EL LABERINT

SUDOKU

	4	7	6	3		2		8
		5			2	4		3
				8		9		
4		8	3	7				9
5		6		8			4	
1				6		8	2	
8				3		2		
	1		5	9				
7				4	1	3	5	

Fàcil

				7	1			
9				1	6			
		6	3					5
				2				1
				4		8		
	7	4		3	5			
		5	6			3	1	
			4					9
4	2	9						

Difícil

SOLUCIONS

7	4	2	9	1	3	8	5	6
3	6	1	4	5	8	2	7	9
8	9	5	6	7	2	3	1	4
1	7	4	8	3	5	9	6	2
6	2	3	1	9	4	5	8	7
5	8	9	7	2	6	4	3	1
2	1	6	3	8	9	7	4	5
9	3	7	5	4	1	6	2	8
4	5	8	2	6	7	1	9	3

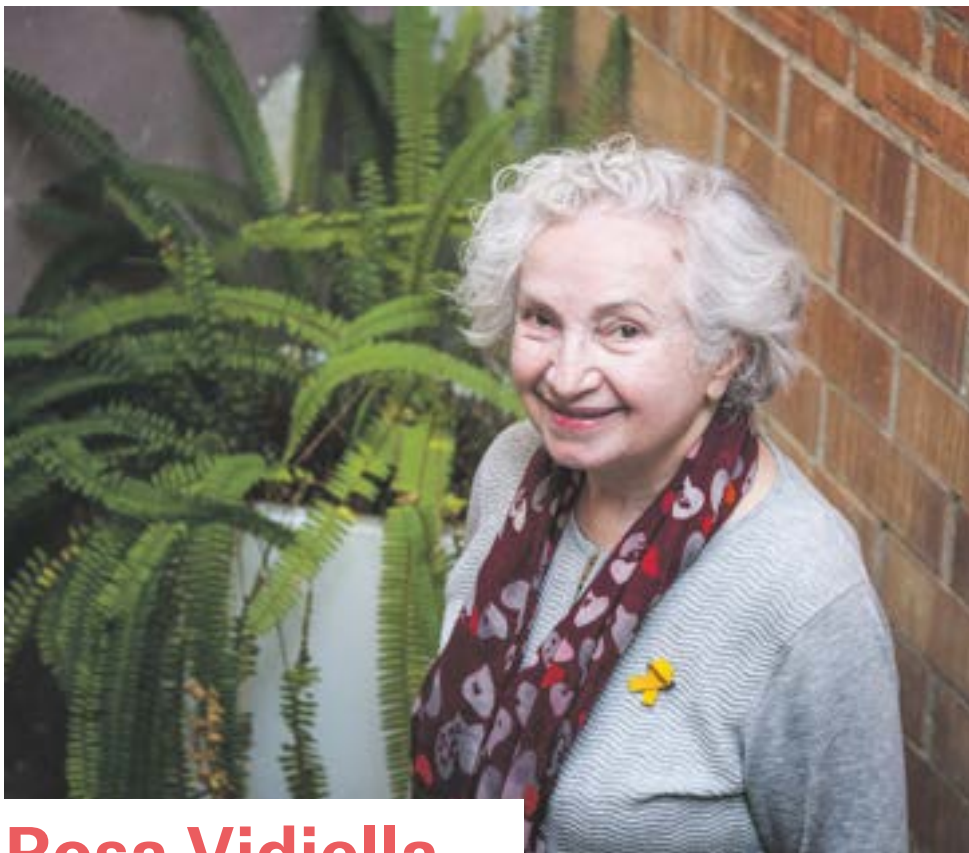
Difícil

7	6	9	8	2	4	1	3	5
3	1	2	5	9	7	8	6	4
8	5	4	1	6	3	9	2	7
1	9	3	4	5	6	7	8	2
5	7	6	2	8	9	3	4	1
4	2	8	3	7	1	6	5	9
2	3	1	7	4	8	5	9	6
6	8	5	9	1	2	4	3	7
9	4	7	6	3	5	2	1	8

Fàcil

MOTS ENCREUATS
Horitzontals: 1. Afar. Pahlaví. 2. Ran. Sabaea. En. 3. R. Saussurita. 4. Alarb. Er. Tan. 5. Sotamàniga. 6. Ib. Gastrolit. 7. Devers. Alida. 8. Alesiat. Acot. Verticals: 1. Arrasida. 2. Fa. Lobel. 3. Ansat. Ve. 4. R. Aragés. 5. Submarí. 6. Pas. Assa. 7. Absent. T. 8. Heurera. 9. Lar. Gola. 10. A. Itàlic. 11. Veta. Idò. 12. Inanitat.

MONTSE GIRALT

Rosa Vidiella

“Quan una cosa és injusta, t’hi has de negar”

És una pedagoga del barri de Sants que ha rebut una multa de 601 euros per desobeir els Mossos quedant-se dreta amb un cartell a favor de la llibertat d’expressió

Jordi Bes

Amb quines entitats col·labora? Amb la Coordinadora d’Associacions per la Llengua (CAL), la Lleialtat Santsenca, Stop Mare Mortum, els Castellers de Sants i l’associació de veïns Centre Social de Sants.

El barri facilita l’activisme? Podria ser. Jo ho he heretat dels pares, que abans de la guerra ja van participar en la República.

Què va passar el 10 de desembre del 2019? Abans de la pandèmia, amb uns veïns cantàvem a les escales de la plaça Bonet i Muixí per l’alliberament dels presos polítics i el retorn dels exiliats. Un dia ens van demanar anar a una passejada reivindicativa dels CDR a l’Esquerra de l’Eixample, els Mossos ens van identificar i un em va dir que ja me’n podia anar a casa meua. Vaig preguntar per què, em va dir que ja m’havien identificat, jo vaig insistir que decidiria què faria i em vaig quedar allà amb una pancarta per la llibertat d’expressió.

I ara? M’ha vingut una multa de 601 euros per parar la circulació, tot i que ens vam esperar a tenir verd per travessar, i per desobeir l’autoritat. Va ser una desobediència com la que feia de petita a la mare, que em deia has de fer tal cosa, i jo li deia per què. Si això és punible, ho trobo ridícul i injust.

Ha recorregut? Sí. M’han avisat que podria ser que no ens en sortim, però hem d’intentar lluitar fins al final. Si m’ho roben de la pensió, anirà a la seva consciència.

Sent que va desobeir? Una mica sí, perquè em van dir vagi-se’n a casa i no ho vaig fer.

El dret de protesta està en risc? I tant! Mira els que són a la presó, a l’exili i els

3.200 represaliats. Jo entenc que estem en el règim del càstig, i com que jo en pedagogia m’he passat la vida contra el càstig, no acceptaré ara que em castiguin.

Per què es va fer pedagoga? Va ser una vocació trobada. Em vaig passar anys treballant d’administrativa, fins que vam crear l’escola bressol Guinbó i un amic em va dir: “T’has de posar a fer de mestra”. Sempre l’hi agrairé, perquè és la meua professió.

De la multa es pot extreure algun ensenyament per als petits? Respiren la vida, i el meu net de 9 anys pregunta sempre. Li he explicat que, quan una cosa consideres que és injusta, per més que t’ho exigeixin els que manen, t’hi has de negar.

Aquest missatge el solen rebre de la societat? Tenen tanta informació que el que hem de fer les famílies és contrarestar el que reben que sigui dubtós. Els hem de donar respostes en la mesura que les demanen.

ENTRE INFANTS

Rosa Vidiella (Barcelona, 1937) recorda que la postguerra va ser dura i com els seus pares es van mantenir fidels a les seves conviccions, fins al punt que a ella i els seus germans els havien de canviar sovint d’escola perquè no estaven batejats. Educadora especialitzada i pedagoga, creu que els adults hem d’aprendre a “observar, escoltar i respectar” els petits, i així també n’aprendrem nosaltres. Demana protegir les famílies “perquè tenir un fill no sigui una càrrega i una preocupació constant”, afavorint que el primer any sigui a casa amb els pares, perquè la pressa no és bona en la cura dels infants.

